

**UCHWAŁA NR 0007.574.2022
RADY MIEJSKIEJ W SULECHOWIE**

z dnia 20 grudnia 2022 r.

**w sprawie przyjęcia „Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Sulechów na lata
2023-2026”**

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. 2022 r. poz. 559, 1005, 1079, 1561) oraz art. 17 ust. 1 pkt. 1 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2021 r. poz. 2268 z późn. zm.) uchwała się, co następuje:

§ 1. Przyjmuje się do realizacji „Strategię Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Sulechów na lata 2023-2026” w brzmieniu stanowiącym załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Uchwała wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 2023 r.

Przewodniczący Rady
Miejskiej w Sulechowie

Radosław Murkowski

Załącznik do uchwały Nr 0007.574.2022
Rady Miejskiej w Sulechowie
z dnia 20 grudnia 2022 r.

STRATEGIA
ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH
GMINY SULECHÓW
NA LATA 2023-2026

Sulechów, 2022 r.

SPIS TREŚCI

Wstęp	3
Podstawy prawne opracowania Strategii	5
Główne ramy prawne	5
Powiązanie z dokumentami strategicznymi wyższego szczebla	6
Proces uspołeczniania, słownik pojęć oraz uczestnicy	14
Proces uspołeczniania	14
Słownik pojęć	14
Wizja, misja oraz cel strategiczny	15
Charakterystyka środowiska społecznego	16
Informacje ogólne	16
Struktura ludności	17
Szkolnictwo podstawowe i ponadpodstawowe	17
Bezrobocie	19
Pomoc społeczna	20
Diagnoza Problemów Społecznych	28
1.Badania	28
2.Wnioski z Diagnozy	28
Problemy społeczne wśród dorosłych mieszkańców	28
Problemy społeczne wśród uczniów	30
Problemy społeczne w ocenie sprzedawców napojów alkoholowych	32
3.Rekomendacje	32
Analiza SWOT oraz dane prospektywne	39
1.Analiza SWOT	39
2.Dane prospektywne (określenie podstaw wizji Strategii)	44
Pomoc społeczna	44
Profilaktyka rozwiązywania problemów alkoholowych i narkomanii	44
Edukacja publiczna, kultura, samoorganizacja społeczności lokalnej	45
Cele główne strategii, cele szczegółowe i ich realizacja	46

Prognoza zmian w zakresie objętym Strategią	61
System zarządzania i aktualizacji strategii.	63
Podmioty zarządzające realizacją strategii	63
Ramy finansowe Strategii	63
Instrumenty realizacji strategii	64
Monitoring i ocena wdrażania strategii	64
Podsumowanie	66

WSTĘP

Zgodnie z ustawą o pomocy społecznej każda gmina w Polsce ma obowiązek opracowania Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych. Podstawową intencją tworzenia takiej strategii jest wskazanie działań o charakterze planistycznym, których głównym celem jest dążenie do integracji osób (mieszkańców) i rodzin zamieszkujących daną gminę. Wskazana integracja ma w tym kontekście szerokie - społeczne znaczenie, które należy definiować jako dążenie do zespolenia i zharmonizowania mieszkańców danej społeczności lokalnej, poprzez intensyfikację ich kontaktów. Szczególną uwagę w procesie konsolidacji społecznej zwraca się na osoby, które chcą zmieniać siebie oraz swoje otoczenie, jak również osoby dotknięte różnego rodzaju dysfunkcjami.

Warto, w ślad za Diagnozą Problemów Społecznych, powtórzyć definicję pojęcia „problem społeczny” – w ujęciu R. Marisa jest to: *„ogólne wzory zachowania ludzkiego lub warunków społecznych, które są postrzegane jako zagrożenia dla społeczeństwa przez znaczącą liczbę ludności, przez silne grupy, bądź przez charyzmatyczne jednostki, oraz które mogą być rozwiązane czy też którym można jakoś zaradzić”*¹. Z kolei, według K. Frysztackiego, warunkiem determinującym zaistnienie problemu społecznego jest stan świadomości. Pojawiające się i narastające poczucie niepokoju, zagrożenia, sprzeciwu to mechanizm identyfikowania problemów oraz nadawania im społecznego charakteru². W świetle tych definicji muszą pojawić się cztery istotne elementy, aby można było mówić o problemie społecznym:

- problem społeczny jest zjawiskiem niepożądanym,
- wywołuje krytykę znacznej liczby ludzi,
- jest zjawiskiem możliwym do przewyciężenia,
- można go przewyciężyć przez zbiorowe działanie.

Cel, jaki wynika z konieczności stworzenia strategii, gmina może realizować przy wykorzystaniu posiadanej infrastruktury, poprzez jej rozbudowę, bądź wykorzystanie infrastruktury należącej do innych podmiotów w drodze porozumień. Szczególne znaczenie ma także współpraca z podmiotami niepublicznymi, w tym organizacjami pozarządowymi.

¹ K. Frysztacki, Socjologia problemów społecznych, Warszawa 2009, s. 20.

² K. Frysztacki, Problemy społeczne [w:] Encyklopedia socjologii, tom III, Warszawa 2000, s. 205.

W rozwiązywaniu problemów społecznych najbardziej efektywna w perspektywie ostatnich lat jest nauka niezbędnych umiejętności do radzenia sobie z problemami. To właśnie ta metoda będzie podstawą realizacji celów strategicznych. U wielu osób, zwłaszcza w okresie transformacji ustrojowej i gospodarczej, następuje spiętrzenie problemów prowadzące do apatii, wycofania się, alienacji. W konsekwencji bardzo często pożądane staje się stworzenie profesjonalnego systemu edukacji i aktywizacji obywatelskiej ze szczególnym uwzględnieniem udziału społeczeństwa w spotkaniach integracyjno-kulturalnych. Kolejnym obszarem projektowania działań rozwiązujących problemy społeczne jest pomoc społeczna oraz przeciwdziałanie przemocy w rodzinie. Część osób, mimo pomocy w wyżej wymienionych obszarach, dalej ma problemy. Przyczyną takiego stanu są najczęściej problemy związane z nadużywaniem środków psychoaktywnych (alkohol bądź narkotyki).

Wobec powyższego uznać należy, iż w polskich realiach problemami społecznymi, jakie najczęściej i najsilniej dają o sobie znać, są: alkoholizm, narkomania, nikotynizm, ubóstwo, bezrobocie, przemoc, bezradność opiekuńczo-wychowawcza oraz wykluczenie społeczne. Problemy te wymagają różnego rodzaju działań oraz indywidualnego podejścia. Nie sposób jednak nie dostrzec, że część z nich może się wzajemnie przenikać i łączyć (i w rzeczywistości tak niestety jest). Priorytetem jest oczywiście przeciwdziałanie tego rodzaju zagrożeniom, ale także podejmowanie działań prowadzących do ograniczania tych problemów w miejscach, gdzie one już występują. Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w środowisku lokalnym powinna zatem zajmować się działaniem w obszarach:

- edukacja publiczna, kultura, samoorganizacja społeczności lokalnej
- pomoc społeczna, przeciwdziałanie przemocy w rodzinie, pomoc osobom niepełnosprawnym i starszym,
- profilaktyka i rozwiązywanie problemów alkoholowych i narkomanii.

Osoba lub rodzina „z problemami”, której udzielono pomocy w tych obszarach, będzie bardziej zmotywowana do aktywności w życiu społecznym z adekwatnym poczuciem wartości, mająca świadomość współodpowiedzialności za rozwiązywanie problemów, które spotkała.

Strategia rozwiązywania problemów społecznych jest wyrazem zintegrowanego planowania społecznego. W ogólnym rozumieniu oznacza sposób osiągnięcia wyznaczonych celów poprzez sterowanie procesem rozwoju, integracji, polityki społecznej. Istotą strategii jest zatem dochodzenie do porozumienia społecznego, minimalizując sytuacje konfliktowe. Jest to

formuła kształtowania strategii elastycznych, otwartych i dynamicznych wobec przyszłości. Jest swoistym narzędziem kreowania polityki społecznej, ukierunkowując dostępne instrumenty finansowe i regulacyjne. Strategia obejmuje zagadnienia, na które samorząd i jego partnerzy w rejonie mają rzeczywisty wpływ.

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych ma stanowić podstawę do realizacji względnie trwałych wzorców interwencji społecznych, podejmowanych w celu zmiany czy też poprawy tych stanów rzeczy i zjawisk, które oceniane są negatywnie. Dokument charakteryzuje w szczególności działania publicznych instytucji rozwiązujących kwestie społeczne, podejmowane dla poprawy warunków zaspakajania potrzeb przez wybrane kategorie osób i rodzin.

Reasumując, można stwierdzić, że strategia stanowi instrument umożliwiający podejmowanie decyzji zarówno w najbliższym okresie, jak i w odległej perspektywie. Zasady realizacji polityki długofalowej określają cele strategiczne i zadania związane z ich realizacją, działania i decyzje zarówno w najbliższym okresie, jak i decyzje w dalszym okresie powinny być podejmowane na podstawie niniejszej strategii. Trzeba jednak zaznaczyć, że strategia jest dokumentem „żywym” co wynika ze zmienności oraz stopnia nasilenia poszczególnych problemów społecznych.

PODSTAWY PRAWNE OPRACOWANIA STRATEGII

Główne ramy prawne

Obowiązek opracowania Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych wynika wprost z art. 17. ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz.U. z 2021 r. poz. 2286 ze zm.). Ustawa o pomocy społecznej określa:

1. zadania w zakresie pomocy społecznej,
2. rodzaje świadczeń z pomocy społecznej oraz zasady i tryb ich przydzielania,
3. organizację pomocy społecznej,
4. zasady i tryb postępowania kontrolnego w zakresie pomocy społecznej.

Według ustawy pomoc społeczna jest instytucją polityki społecznej państwa, mającą na celu umożliwienie osobom i rodzinom przezwyciężania trudnych sytuacji życiowych, których nie są one w stanie pokonać, wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości.

Różnorodność problemów społecznych występujących w gminie powoduje konieczność wzięcia pod uwagę także innych aktów prawnych, które mają istotny wpływ na konstrukcję dokumentu i rozwiązywanie zadań społecznych w przyszłości. Są to m.in.:

- ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2021 r. poz. 1119 ze zm.);
- ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2022 r. poz. 559 ze zm.);
- ustawa z 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych (Dz. U. z 2022 r., poz. 615);
- ustawa z dnia 19 sierpnia 1994 r. o ochronie zdrowia psychicznego (Dz. U. z 2022 r., poz. 2123);
- ustawa z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz. U. z 2021 r., poz. 573 ze zm.);
- ustawa z dnia 21 czerwca 2001 r. o dodatkach mieszkaniowych (Dz. U. z 2021 r., poz. 2021 ze zm.);
- ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (Dz. U. z 2022 r., poz. 1327 ze zm.);
- ustawa z dnia 13 czerwca 2003 r. o zatrudnieniu socjalnym (Dz. U. z 2020 r., poz. 176

ze zm.);

- ustawa z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych (Dz. U. z 2022 r., poz. 615 ze zm.);
- ustawa z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (Dz. U. z 2022 r. poz. 690 ze zm.);
- ustawa z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (Dz. U. z 2021 r., poz. 1285 ze zm.);
- ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2021 r., poz. 1249);
- ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. z 2020 r., poz. 2050 ze zm.);
- ustawa z dnia 7 września 2007 r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów (Dz. U. z 2022 r. poz. 1205);
- ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2022 r. poz. 447);
- ustawa z dnia 11 lutego 2016 r. o pomocy państwa w wychowaniu dzieci (Dz. U. z 2022 r., poz. 1577);
- ustawa z dnia 4 listopada 2016 r. o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem” (Dz. U. z 2020 r., poz. 1329).

Oprócz wspomnianych aktów prawnych przy realizacji Strategii może zachodzić potrzeba odwołania się również do ustaw i aktów wykonawczych z zakresu ochrony zdrowia, oświaty i edukacji publicznej, budownictwa socjalnego.

Powiązanie z dokumentami strategicznymi wyższego szczebla

Niniejsza Strategia jest głównym narzędziem realizacji polityki społecznej i socjalnej, oraz dokumentem wdrażającym politykę lokalną, a w wyniku tego dokumentem wypełniającym politykę regionalną i krajową. Poniżej ukazano sprzężenie niniejszego dokumentu z wybranymi dokumentami strategicznymi wyższego szczebla, włączając te, które

wydaje Unia Europejska.

Polska 2030. Trzecia fala nowoczesności. Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju 2030

Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju 2030 jest dokumentem ukazującym główne tendencje, wyzwania i schematy rozwoju społeczno-gospodarczego kraju oraz kierunki przestrzennego zagospodarowania państwa. Najistotniejszym zadaniem Długookresowej Strategii Rozwoju Kraju jest poprawa jakości życia obywateli. W zgodzie z wykonaną diagnozą przygotowaną na potrzeby sporządzenia Długookresowej Strategii, rozwój Polski winien odbywać się w trzech strategicznych obszarach w sposób równoczesny, które to obszary zostały podzielone na osiem części *w obszarze konkurencyjności i innowacyjności gospodarki*:

1. Innowacyjność gospodarki i kreatywność indywidualna;
2. Polska Cyfrowa;
3. Kapitał ludzki;
4. Bezpieczeństwo energetyczne i środowisko w obszarze równoważenia potencjału rozwojowego regionów Polski;
5. Rozwój regionalny;
6. Transport;

w obszarze efektywności i sprawności państwa:

7. Kapitał społeczny;
8. Sprawne państwo.

Narodowy Program Zdrowia 2021-2025

Celem strategicznym Narodowego Programu Zdrowia na lata 2021–2025 (dalej jako: NPZ), jest zwiększenie liczby lat przeżytych w zdrowiu oraz zmniejszenie społecznych nierówności w zdrowiu. Przy realizacji NPZ niezbędne jest uwzględnienie wpływu skutków zdrowotnych wywołanych przez epidemię COVID-19 na zdrowie populacji. Choroba ta przyczyniła się do największego kryzysu zdrowotnego w Rzeczypospolitej Polskiej po zakończeniu II wojny światowej. Z uwagi na jej specyfikę (niezależnie od konieczności

nieustannego jej przeciwdziałania i zwalczania skutków) niezbędne jest zintensyfikowanie działań mających na celu promowanie zdrowia, ograniczanie narażenia na czynniki ryzyka chorób cywilizacyjnych. Epidemia COVID-19, nakładając się na epidemię przewlekłych chorób niezakaźnych, powoduje efekt negatywnej synergii. Tym bardziej istotna jest konieczność podjęcia kompleksowych, a także zgodnych z aktualną wiedzą naukową, interwencji w obszarze zdrowia publicznego, wszelkimi dostępnymi narzędziami.

Cele operacyjne NPZ obejmują:

1. profilaktykę nadwagi i otyłości,
2. profilaktykę uzależnień,
3. promocję zdrowia psychicznego,
4. zdrowie środowiskowe i choroby zakaźne,
5. wyzwania demograficzne.

Narodowa Strategia Integracji Społecznej

Głównym powodem opracowania, a następnie wdrożenia Narodowej Strategii Integracji Społecznej (dalej jako: NSIS) było przystąpienie Polski do realizacji drugiego z zadań Strategii Lizbońskiej UE, stawiającego na unowocześnienie europejskiego modelu socjalnego, inwestowanie w ludzi oraz pokonywanie izolacji społecznej. Analizując zmiany, jakie zaszły w wyniku transformacji ustrojowej, niezwykle istotne działanie strategiczne państwa powinno stanowić tworzenie warunków kształtowania kapitału społecznego. Rozwój kapitału społecznego, w tym umiejętności do kooperacji oraz rozwiązywania problemów społecznych obliguje do wzrostu zaangażowania obywateli, a także wymaga takiej polityki państwa, która będzie spójna. Marginalizowanie społeczne wynika przede wszystkim z niekorzystnych warunków ekonomicznych, dyskryminacji ze względu na niepełnosprawność, choroby, uzależnienia. Realizowanie koncepcji Narodowej Strategii będzie możliwe dzięki wdrożeniu strategii i programów w kwestii integracji społecznej na poziomie lokalnym, zatem przyjęcie Strategii umożliwi realizację założeń zawartych w Narodowej Strategii Integracji Społecznej.

Strategia Rozwoju Kapitału Społecznego 2020

Strategia Rozwoju Kapitału Społecznego 2020 została przygotowana jako reakcja zwrotna na wyzwania, jakie zidentyfikowano w Długookresowej Strategii Rozwoju Kraju. Nierozzerwalnym elementem inicjatywy rozwoju Polski na najbliższe lata jest Strategia Rozwoju Kapitału Społecznego. Sztandarowym celem Strategii jest umocnienie udziału kapitału społecznego w rozwoju gospodarczo – społecznym Polski, realizowanego za pomocą czterech najważniejszych zadań szczegółowych:

Cel 1. Kształtowanie postaw sprzyjających kooperacji, kreatywności oraz komunikacji.

Cel 2. Poprawa mechanizmów partycypacji społecznej i wpływu obywateli na życie publiczne.

Cel 3. Usprawnienie procesów komunikacji społecznej oraz wymiany wiedzy.

Cel 4. Rozwój i efektywne wykorzystanie potencjału kulturowego i kreatywnego.

Współpraca różnych podmiotów aktywnych w sferze społecznej, takich jak: organizacje społeczne czy podmioty publiczne będzie umożliwiała realizację określonych celów. Działania skierowane do beneficjentów OPS będą miały wpływ na osiągnięcie wyżej wymienionych założeń, a zwłaszcza na zwiększenie aktywności i wzrost poziomu umiejętności wspomagających rozwój kapitału społecznego.

Krajowy Program Rozwoju Ekonomii Społecznej do 2023 roku. Ekonomia solidarności społecznej

Działania przewidziane w KPRES ujęto w czterech obszarach tematycznych.

- Solidarna wspólnota lokalna. Obszar ten dotyczy współpracy podmiotów ekonomii społecznej z administracją publiczną, a w szczególności samorządową. Przewidziane w nim działania pozwolą zmienić zasady współpracy między samorządem a podmiotami ekonomii społecznej tak, aby mieszkańcy wspólnot samorządowych mieli dostęp do lepiej zaplanowanych i dopasowanych do indywidualnych potrzeb usług społecznych, świadczonych w szczególności przez podmioty działające lokalnie.
- Solidarny rynek pracy. W tym obszarze zebrane zostały działania dotyczące reintegracji społecznej i zawodowej realizowanej przez różne podmioty ekonomii społecznej (np.: CIS, KIS, WTZ, ZAZ przedsiębiorstwa społeczne). Określone zostały również warunki

niezbędne do uzyskania statusu przedsiębiorstwa społecznego oraz najważniejsze instrumenty wsparcia zatrudnienia w tych podmiotach. Wszystkie te działania przyczynią się do zwiększenia szans na pracę i pełniejsze uczestnictwo w życiu społecznym dla osób w szczególnej sytuacji życiowej (np. bezrobotnych, niepełnosprawnych, ubogich).

- Konkurencyjna przedsiębiorczość społeczna. Obszar ten obejmuje działania, dzięki którym podmioty ekonomii społecznej będą mogły efektywniej konkurować z innymi przedsiębiorcami i wzmacniać swoją samodzielność. Dzięki temu bardziej stabilne będą miejsca pracy tworzone w tych podmiotach. W KPRES przewidziano m.in. dedykowane dla podmiotów ekonomii społecznej wsparcie doradcze, pożyczki, a także działania wspierające powstawanie sieci i partnerstw.
- Solidarne społeczeństwo. W tym obszarze znalazły się działania edukacyjne i promujące ekonomię społeczną. Będą one skierowane w szczególności do osób młodych. Ponadto przewidziano także upowszechnianie wiedzy o ekonomii społecznej wśród przedstawicieli władz publicznych.

Krajowy Program Przeciwdziałania Ubóstwu i Wykluczeniu Społecznemu. Aktualizacja 2021-2027, polityka publiczna z perspektywą do roku 2030

Głównym celem przyjętej polityki publicznej w perspektywie do roku 2030 jest redukcja ubóstwa i wykluczenia społecznego oraz poprawa dostępu do usług świadczonych w odpowiedzi na wyzwania demograficzne.

Określone w dokumencie priorytety i działania koncentrują się na obszarach:

- przeciwdziałania ubóstwu i wykluczeniu społecznemu dzieci i młodzieży,
- przeciwdziałania bezdomności,
- rozwijania usług społecznych dla osób z niepełnosprawnościami, osób starszych i innych osób potrzebujących wsparcia w codziennym funkcjonowaniu,
- wspierania osób i rodzin poprzez działania instytucji pomocy społecznej oraz działania podmiotów ekonomii społecznej,
- wspierania integracji cudzoziemców poprzez rozwój usług społecznych dla migrantów oraz ich integracji na rynku pracy.

Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030

Celem głównym Krajowej Strategii Rozwoju Regionalnego 2030 (dalej jako: KSRR) jest efektywne wykorzystanie wewnętrznych potencjałów terytoriów i ich specjalizacji dla osiągnięcia zrównoważonego rozwoju kraju, co tworzyć będzie warunki do wzrostu dochodów mieszkańców Polski przy jednoczesnym osiągnięciu spójności w wymiarze społecznym, gospodarczym, środowiskowym i przestrzennym. Dookreśla on zatem II cel szczegółowy SOR – Rozwój społecznie wrażliwy i terytorialnie zrównoważony. Cel główny polityki regionalnej do roku 2030 będzie realizowany w oparciu o trzy uzupełniające się cele szczegółowe:

Cel szczegółowy I: Zwiększenie spójności rozwoju kraju w wymiarze społecznym, gospodarczym, środowiskowym i przestrzennym;

Cel szczegółowy II: Wzmacnianie regionalnych przewag konkurencyjnych;

Cel szczegółowy III: Podniesienie jakości zarządzania i wdrażania polityk ukierunkowanych terytorialnie.

Zintegrowana Strategia Umiejętności 2030 (część szczegółowa)

Zintegrowana Strategia Umiejętności (dalej jako: ZSU) została opracowana z uwzględnieniem: wymogów wynikających z Umowy Partnerstwa, rekomendacji raportu „Strategia Umiejętności OECD: Polska” oraz założeń Nowego Europejskiego Programu na rzecz Umiejętności.

Obszary oddziaływania w ramach ZSU 2030 (część szczegółowa):

1. Umiejętności podstawowe, przekrojowe i zawodowe dzieci, młodzieży i osób dorosłych.
2. Rozwijanie umiejętności w edukacji formalnej – kadry zarządzające.
3. Rozwijanie umiejętności w edukacji formalnej – kadry uczące.
4. Rozwijanie umiejętności poza edukacją formalną.
5. Rozwijanie i wykorzystanie umiejętności w miejscu pracy.
6. Doradztwo zawodowe.
7. Współpraca pracodawców z edukacją formalną i pozaformalną.
8. Planowanie uczenia się przez całe życie i potwierdzanie umiejętności.

Każdy z obszarów oddziaływania zawiera tematy i kierunki działań, a także katalog

podmiotów, które będą zaangażowane w realizację strategii. ZSU stanowi ramy strategiczne polityki na rzecz rozwoju umiejętności niezbędnych do wzmocnienia kapitału społecznego, włączenia społecznego, wzrostu gospodarczego i osiągnięcia wysokiej jakości życia.

Narodowy Program Mieszkaniowy

Narodowy Program Mieszkaniowy to dokument strategiczno-programowy, który wyznacza główne kierunki realizacji polityki mieszkaniowej państwa w perspektywie do 2030 r. Program określa priorytety polityki mieszkaniowej państwa oraz podstawowe narzędzia służące rozwiązywaniu problemów mieszkaniowych w Polsce. Nie koncentruje się przy tym wyłącznie na zachętach w postaci publicznego finansowania inicjatyw promieszkaniowych. Z uwagi na różnorodne wyzwania stojące przed władzami publicznymi i innymi podmiotami działającymi na rzecz rozwoju zasobów mieszkaniowych, Program przewiduje rozwiązania umożliwiające angażowanie w cel poprawy dostępności mieszkań i warunków zamieszkiwania potencjału całego rynku mieszkaniowego, zarówno inwestorów publicznych, jak i prywatnych.

Strategia Rozwoju Województwa Lubuskiego 2030

Strategia Rozwoju Województwa Lubuskiego 2030 (SRWL 2030) jest dokumentem wyznaczającym strategiczne cele i kluczowe kierunki działań oraz przewidywane instrumenty ich realizacji w rozwoju województwa lubuskiego w kolejnej dekadzie.

W Strategii określono wizję rozwoju: Województwo Lubuskie w 2030 roku to „zielona kraina inteligentnych technologii”, cechująca się wysoką jakością życia mieszkańców. Z kolei cel główny Strategii to: Inteligentne gospodarowanie potencjałami regionu dla osiągnięcia zrównoważonego rozwoju, spójności społecznej i przestrzennej oraz wysokiej jakości życia mieszkańców. Do celu głównego przypisane zostały cztery cele strategiczne:

1. Inteligentna, zielona gospodarka regionalna;
2. Region silny w wymiarze społecznym oraz bliski obywatelowi;
3. Integracja przestrzenna regionu;
4. Region atrakcyjny, efektywnie zarządzany i otwarty na współpracę.

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w Powiecie Zielonogórskim na lata 2016-2022

Powiatowa Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w Powiecie Zielonogórskim na lata 2016-2022 składa się z trzech zasadniczych części. Pierwsza część dotyczy aspektów prawnych dotyczących działania samorządu lokalnego, jego zadań własnych oraz przepisów prawa z jakich te zadania wynikają. Strategia osadzona jest również w kontekście dokumentów strategicznych europejskich, krajowych, regionalnych oraz lokalnych, co jest konieczne, aby niniejszy dokument nie pozostał jedynie elementem niezbędnym do pozyskiwania dofinansowań z Unii Europejskiej, ale również był adekwatny i spójny z innymi. Wzajemne dopasowanie tych dokumentów sprawia, że zawarte w strategii działania programowe są realne do wykonania, a określone wskaźniki możliwe do osiągnięcia.

Druga część strategii to dokładna diagnoza powiatu zielonogórskiego oraz sytuacji społecznej mieszkańców. W tej części znajdują się nie tylko dane dotyczące liczby mieszkańców czy poziomu wykształcenia, lecz również istotne dane na temat sytuacji społeczno-ekonomicznej powiatu. Dane z Powiatowego Centrum, ośrodków pomocy społecznej, Powiatowego Urzędu Pracy, Głównego Urzędu Statystycznego oraz innych jednostek organizacyjnych powiatu, a także instytucji niepublicznych ukazują tendencje jakie panują w powiecie zielonogórskim w zakresie problemów społecznych jego mieszkańców.

Trzecia część jest częścią programową, w której zostały określone misja i cele oraz działania programowe do realizacji w latach 2016-2022. Sformułowane zostały również priorytetowe działania, sposób ich wdrożenia oraz ewaluacji w powiecie zielonogórskim.

PROCES USPOŁECZNIANIA, SŁOWNIK POJĘĆ ORAZ UCZESTNICZY

Proces uspołeczniania

Uspołecznienie procesu planowania strategicznego jest wymogiem Unii Europejskiej i wiąże się w praktyce z zastosowaniem w procesie planowania co najmniej dwóch z czterech niżej podanych zasad polityki strukturalnej Unii Europejskiej:

- programowanie** – obowiązek tworzenia długookresowych strategii i planów rozwoju na poziomie narodowym, wojewódzkim i wszędzie tam, gdzie jest to uzasadnione potrzebami lokalnymi – także na poziomie gmin i powiatów,
- subsidiarność** – jasne określenie kompetencji władzy wykonawczej różnych szczebli i upoważnienie (na mocy stosowanych aktów prawnych) samorządów do programowania i realizacji polityki społecznej regionu,
- partnerstwo** – statutowy obowiązek konsultowania polityki społecznej z partnerami społecznymi na każdym poziomie programowania polityki społecznej.
- koncentracja** – wybór i ustalenie hierarchii priorytetów w ramach programów operacyjnych i systematyczne zwiększanie przydziału środków na te działania w obszarach, na których koncentrują się problemy społeczne i ekonomiczne.

W niniejszej Strategii zostały uwzględnione wszystkie 4 zasady.

Słownik pojęć

- WIZJA** - dokąd zmierzamy, kim chcemy się stać, w imię jakich wartości działamy,
- MISJA** – sens naszego istnienia i działania,
- PRIORYTETY** – najważniejsze cele, pierwszoplanowa sprawa (zgodnie z nomenklaturą NSRR),
- CELE (KIERUNKI STRATEGICZNE)** – opisują pożądane zmiany struktury powiązań i jakości w podsystemach rozwoju,
- ZADANIA** – upodmiotowiony harmonogram działań (programów, czasów).

WIZJA, MISJA ORAZ CEL STRATEGICZNY

Wizja rozwoju jest określeniem takiego obrazu Gminy Sulechów, jaki jednostka (samorządu) oraz jej mieszkańcy (uczestnicy procesu planowania), chcieliby osiągnąć za kilka lat. Wizja określa bardzo ogólnie dlaczego działamy, do czego dążymy, jakie chcemy osiągnąć cele, jeśli podejmiemy działania strategiczne.

Wobec powyższego, mając na względzie przeprowadzoną Diagnozę Problemów Społecznych, a także kontynuując dotychczasowe działania, w niniejszej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Sulechów, wizję sformułowano w następujący sposób:

Gmina Sulechów jako miejsce przyjazne i otwarte dla mieszkańców, które:

- zapewnia profesjonalną pomoc społeczną, efektywnie rozwiązuje problemy socjalne oraz bytowe mieszkańców, wspiera osoby potrzebujące pomocy i sprzyja ich rozwojowi;
- sprzyja integracji społeczności lokalnej.

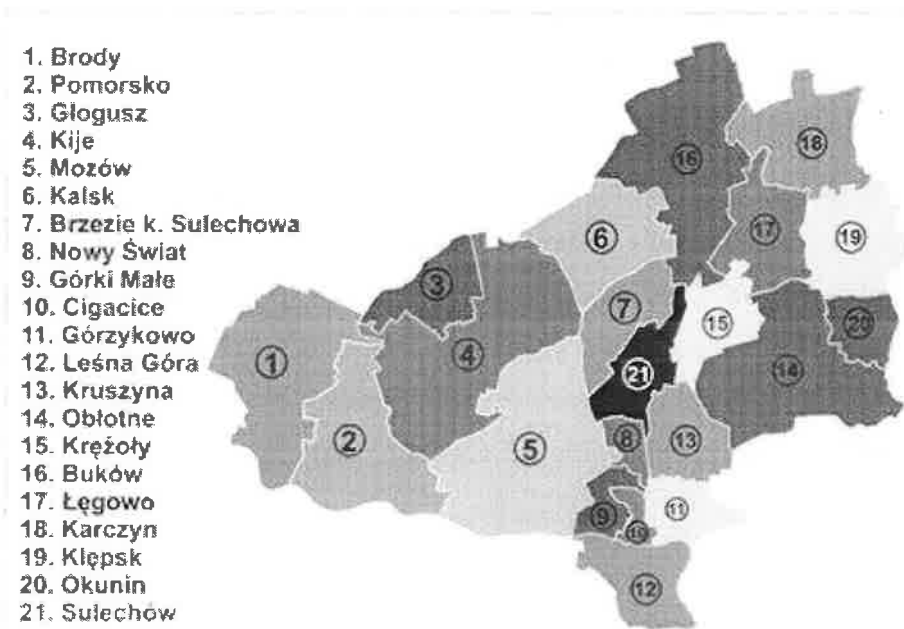
Misję Gminy Sulechów, wobec przedstawionej wizji, a także dotychczas prowadzonych działań, należy przedstawić następująco: „***Sulechów – gmina zapewniająca pomoc, wsparcie oraz bezpieczeństwo swoim mieszkańcom***”.

Celem strategicznym, a zarazem podstawowym (wyjściowym) jest opracowanie harmonijnego planu działania, spójnego z przedstawioną wizją, uwzględniającego szczegółowy podział na priorytetowe obszary. Cele Strategiczne, wraz z przypisanymi im kierunkami działania zostały szczegółowo opisane w dalszej części niniejszej Strategii.

CHARAKTERYSTYKA ŚRODOWISKA SPOŁECZNEGO

INFORMACJE OGÓLNE

Gmina Sulechów to gmina miejsko-wiejska, położona w województwie lubuskim, powiat zielonogórski. Gmina Sulechów zajmuje powierzchnię 23 666 ha (236,66 km²), z czego 688 ha (6,88 km²) przypada na miasto Sulechów, a 22 978 ha (229,78 km²) to łączna powierzchnia wszystkich terenów sołeckich. W gminie Sulechów jest 20 sołectw.

Źródło: www.bip.sulechow.pl

W Sulechowie, który jest administracyjnym centrum w gminie znajduje się Urząd Miejski Sulechów, mieszczący się w zabytkowym budynku Ratusza.

Gmina Sulechów ma 26 494 mieszkańców, z czego 51,1% stanowią kobiety, a 48,9% mężczyźni. W latach 2002-2021 liczba mieszkańców wzrosła o 0,6%. Średni wiek mieszkańców wynosi 41,2 lat i jest porównywalny do średniego wieku mieszkańców województwa lubuskiego oraz porównywalny do średniego wieku mieszkańców całej Polski.

Mieszkańcy gminy Sulechów zawarli w 2020 roku 104 małżeństwa, co odpowiada 3,9 małżeństwom na 1000 mieszkańców. Jest to znacznie więcej od wartości dla województwa lubuskiego oraz wartość porównywalna do wartości dla Polski. W tym samym okresie odnotowano 1,2 rozwodów przypadających na 1000 mieszkańców. 30,1% mieszkańców gminy Sulechów jest stanu wolnego, 55,8% żyje w małżeństwie, 4,7% mieszkańców jest po rozwodzie, a 8,3% to wdowy/wdowcy.

Gmina Sulechów ma ujemny przyrost naturalny wynoszący -43. Odpowiada to przyrostowi naturalnemu -1,62 na 1000 mieszkańców gminy Sulechów. W 2020 roku urodziło się 268 dzieci, w tym 53,4% dziewczynek i 46,6% chłopców. Średnia waga noworodków to 3 360 gramów. Współczynnik dynamiki demograficznej, czyli stosunek liczby urodzeń żywych do liczby zgonów wynosi 0,84 i jest znacznie większy od średniej dla województwa oraz znacznie większy od współczynnika dynamiki demograficznej dla całego kraju.

STRUKTURA LUDNOŚCI

GRUPA WIEKOWA	GMINA	
	OGÓLEM	KOBIETY
2020 rok		
Wiek przedprodukcyjny (0 - 18 lat)	4616	2266
Wiek produkcyjny (19 – 59/64)	14711	6942
Wiek poprodukcyjny (powyżej 60/65)	5222	3559
2021 rok		
Wiek przedprodukcyjny (0 - 18 lat)	4642	2271
Wiek produkcyjny (19 – 59/64)	14321	6763
Wiek poprodukcyjny (powyżej 60/65)	5335	3605

SZKOLNICTWO PODSTAWOWE I PONADPODSTAWOWE

Struktura placówek oświatowych w gminie Sulechów.

Liczba placówek	2019/2020	2020/2021	2021/2022
Placówki wychowania przedszkolnego	- Przedszkola publiczne (PP) - 3 - Przedszkola niepubliczne (PN) - 3 - Oddziały Przedszkolne przy szkołach podstawowych (OP) - 7	- Przedszkola publiczne 3 - Przedszkola niepubliczne 3 - Oddziały Przedszkolne przy szkołach podstawowych 7	- Przedszkola publiczne 3 - Przedszkola niepubliczne 3 - Oddziały Przedszkolne przy szkołach podstawowych 7
Dzieci w placówkach wychowania przedszkolnego	PP – 474 PN – 384 OP - 227	PP – 484 PN – 393 OP - 237	PP – 471 PN – 442 OP - 225
Szkoły podstawowe	8	8	8
Uczniowie szkół podstawowych	2004	2089	2160
Szkoły ponadpodstawowe	5	5	5
Uczniowie szkół ponadpodstawowych	1115	1102	1183

Przedszkola/szkoły:

- Przedszkole Nr 5 w Sulechowie
- Przedszkole Nr 6 „Tęczowa Szóstka” w Sulechowie
- Przedszkole Nr 7 „Pod Muchomorkiem” w Sulechowie
- Niepubliczne Przedszkole „Gucio” w Sulechowie
- Niepubliczne Przedszkole „Norlandia” w Sulechowie
- Przedszkole Niepubliczne „Dobra Wróżka w Sulechowie
- Dom Dziennego Pobytu dla Dzieci do lat 3 (żłobek „Stokrotkowo”)
- Szkoła Podstawowa Nr 1 im. gen Józefa Bema w Sulechowie (z oddziałem przedszkolnym)

- Szkoła Podstawowa Nr 3 im. Janusz Kusocińskiego w Sulechowie (z oddziałem przedszkolnym)
- Szkoła Podstawowa w Bukowie (z oddziałem przedszkolnym)
- Szkoła Podstawowa im. Leona Kruczkowskiego w Cigacicach
- Szkoła Podstawowa w Kalsku
- Szkoła Podstawowa w Kijach
- Szkoła Podstawowa Nr 2 im. Jana Pawła II w Sulechowie
- Liceum Ogólnokształcące im. rotmistrza Witolda Pileckiego w Sulechowie
- Centrum Kształcenia Zawodowego i Ustawicznego w Sulechowie

Inne:

Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy w Sulechowie

Placówki wychowania pozaszkolnego:

Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Sulechowie

Świetlice środowiskowe w Brodach, Kijach, Klępsku, Pomorsku, Mozowie, Bukowie, Cigacicach.

BEZROBOCIE

	2020 ROK		2021 ROK	
	OGÓŁEM	KOBIETY	OGÓŁEM	KOBIETY
BEZROBOTNI	842	496	755	432
Z PRAWEM DO ZASIŁKU	144	96	76	49
ZAMIESZKALI NA WSI	362	221	336	190

POMOC SPOŁECZNA

Ilość osób objętych pomocą społeczną z powodu trudnej sytuacji życiowej.

	2020 ROK	2021 ROK
LICZBA ŚWIADCZENIOBIORCÓW OTRZYMUJĄCYCH POMOC NA PODSTAWIE WYDANYCH DECYZJI	743	642
W TYM ZADANIA WŁASNE	630	20
W TYM ZADANIA ZLECONE	12	105
LICZBA RODZIN	578	555
LICZBA OSÓB W RODZINACH	1119	1021

Według ustawy o pomocy społecznej praca socjalna to interdyscyplinarna „działalność zawodowa mająca na celu pomoc osobom i rodzinom we wzmacnianiu lub odzyskiwaniu zdolności do funkcjonowania w społeczeństwie poprzez pełnienie odpowiednich ról społecznych oraz tworzenie warunków sprzyjających temu celowi”. Praca socjalna świadczona jest na rzecz poprawy funkcjonowania osób i rodzin w ich środowisku społecznym. Prowadzona jest:

- z osobami i rodzinami w celu rozwinięcia lub wzmocnienia ich aktywności i samodzielności życiowej;
- ze społecznością lokalną w celu zapewnienia współpracy i koordynacji działań instytucji i organizacji istotnych dla zaspokajania potrzeb członków społeczności.

Praca socjalna może być prowadzona w oparciu o kontrakt socjalny lub projekt socjalny.

Ilość osób objętych pracą socjalną

	2020 ROK	2021 ROK
LICZBA RODZIN OBJĘTYCH PRACĄ SOCJALNĄ	911	1174
LICZBA OSÓB W TYCH RODZINACH	1822	2070

Głównym podmiotem realizującym zadania z zakresu pomocy społecznej jest **Ośrodek Pomocy Społecznej w Sulechowie** (dalej jako: OPS). Szczegółowe przedstawienie danych dotyczących ilości osób objętych pomocą społeczną z powodu trudnej sytuacji życiowej znajduje się w tabeli poniżej (strona 27). Poza OPS, na terenie gminy funkcjonuje także Gminna

Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

Biuro Pełnomocnika ds. Uzależnień

Na terenie gminy Sulechów, w budynku Ośrodka Pomocy Społecznej, funkcjonuje także Biuro Pełnomocnika ds. Uzależnień. W Punkcie Informacyjno-Konsultacyjnym przy Biurze Pełnomocnika ds. Uzależnień osoby uzależnione od alkoholu lub środków odurzających, substancji psychotropowych i NSP mogą uzyskać pomoc terapeutyczną i rehabilitacyjną. W tym miejscu udzielają porad wykwalifikowani pracownicy Biura Pełnomocnika ds. Uzależnień, pełnią dyżury członkowie Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, specjaliści terapii uzależnień, instruktorzy, psycholog i mediator. Ponadto, punkt oferuje wsparcie psychospołeczne i prawne dla rodzin osób uzależnionych od substancji psychoaktywnych.

Według danych gromadzonych przez Biuro Pełnomocnika ds. Uzależnień w roku 2021 w Punkcie Informacyjno-Konsultacyjnym porad udzielono 872 osobom dorosłym z problemem alkoholowym ich rodzinom. Można zauważyć tu wzrost w porównaniu z rokiem 2020, gdy porad takich udzielono 761. Ponadto udzielono 251 konsultacji osobom współuzależnionym i zauważalny jest wzrost, gdyż w roku 2021 z takiej pomocy skorzystało 168 osób, co świadczy o rosnącym zapotrzebowaniu na pomoc terapeutyczną dla osób i rodzin współuzależnionych, wzrost świadomości osób borykających się z problemem współuzależnienia oraz o potrzebie kontynuowania działalności prowadzonej przez Biuro Pełnomocnika ds. Uzależnień.

Z porad instruktora terapii uzależnień od narkotyków w roku 2021 skorzystało 155 osób, czyli o 31 osób mniej niż w roku 2020.

Psycholog-specjalista zajmujący się także ofiarami i sprawcami przemocy w roku 2021 udzielił pomocy psychologicznej prawie 340 osobom.

Z pomocy mediatora w 2020 roku skorzystało 140, a rok później mediator wspierał swoją pomocą 160 osób.

	2020	2021
Instruktor terapii uzależnień od alkoholu – I	221	352
Specjalista terapii uzależnień od alkoholu – II	129	168

Specjalista psychoterapii uzależnień od alkoholu	540	520
Specjalistę terapii uzależnień od narkotyków	186	155
Psycholog	305	340
Mediator	140	160
Pracownicy Biura – rozmowa I kontaktu	220	121

Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie.

W celu realizacji ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie, zgodnie z uchwałą Rady Miejskiej w Sulechowie nr 0007.29.2011 z dnia 18 stycznia 2011 roku w OPS został przez Burmistrza Sulechowa powołany Zespół Interdyscyplinarny.

Zespół działa na podstawie porozumień zawartych między Burmistrzem miasta a podmiotami związanymi z realizacją zadań na rzecz pomocy osobom, rodzinom i grupom problemowym. W skład zespołu wchodzi przedstawiciele z różnych grup zawodowych reprezentujący instytucje publiczne, odpowiedzialne za realizację zadań, m.in.: przedstawiciele jednostek organizacyjnych pomocy społecznej, gminnych komisji rozwiązywania problemów alkoholowych, policji, jednostki wojskowej, kuratorskiej służby sądowej, oświaty i służby zdrowia. Osoby wchodzące w skład Gminnego Zespołu Interdyscyplinarnego współpracują ze sobą w sposób skoordynowany, zapewniając skuteczne reagowanie na pojawiające się problemy.

Zespół działa przy Ośrodku Pomocy Społecznej w Sulechowie, który zapewnia jego obsługę administracyjną. Pracami zespołu koordynuje Przewodniczący Zespołu, na jego wniosek zwołuje się spotkania zespołu. Przed przystąpieniem do wykonywania obowiązków każdy członek zespołu oraz grup roboczych składa oświadczenie o zachowaniu poufności informacji i danych, które powziął w trakcie wykonywania zadań związanych z przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie. Wszystkich członków zespołu obowiązuje zasada tajności informacji przekazywanych w ramach zespołu bądź grupy roboczej. Obowiązek ten utrzymuje się także po ustaniu członkostwa w zespole lub grupie roboczej.

Zespół tworzy grupy robocze w celu rozwiązywania problemów związanych z wystąpieniem

przemocy w rodzinie w indywidualnych przypadkach. Prace w ramach grup roboczych prowadzone są w zależności od potrzeb zgłaszanych przez zespół. W skład grup roboczych mogą wchodzić przedstawiciele jednostek pomocy społecznej, Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, policji, oświaty, ochrony zdrowia, wymiaru sprawiedliwości, a także przedstawiciele innych podmiotów, specjaliści w dziedzinie przeciwdziałania przemocy w rodzinie. Działania zespołu koncentrują się na diagnozie osób uwikłanych w przemoc domową, na opracowaniu strategii postępowania w konkretnym przypadku i w określonych okolicznościach, a także na zagadnieniach dotyczących terapii ofiar, sprawców i ich rodzin.

Cele zespołu realizowane są poprzez:

- a) ocenę sytuacji problemowej osoby, rodziny, grup problemowych lub środowiska, znajdujących się w sytuacji kryzysowej i wypracowanie sposobu postępowania, który będzie miał na celu przywrócenie integralności rodziny bądź środowiska, możliwości realizowania ich funkcji oraz podejmowanie działań w tym celu przewidzianych przepisami prawa,
- b) udzielanie pomocy, a w zależności od potrzeb – poradnictwa socjalnego, prawnego, psychologicznego osobom, rodzinom, grupom problemowym i środowisku, które mają trudności lub wykazują potrzebę wsparcia w rozwiązywaniu swoich problemów,
- c) podejmowanie interwencji w przypadku przemocy domowej i uruchamianie procedur mających na celu jej powstrzymanie,
- d) udzielanie pomocy dzieciom doświadczającym i będącym świadkami przemocy w rodzinie,
- e) podejmowanie wspólnych działań w ramach procedury „Niebieska Karta”.

W okresie I-XII 2021 roku do zespołu wpłynęły 24 nowe sprawy związane z procedurą Niebieskiej Karty, natomiast z roku 2020 roku kontynuowane były prace nad 3 Niebieskimi Kartami:

- 13 Niebieskich Kart wpłynęło do zespołu z Komisariatu Policji w Sulechowie,

8 Niebieskich Kart zostało złożonych przez pracowników socjalnych z OPS, 1 Niebieska Karta wpłynęła z jednostki oświaty

8 spraw zostało zgłoszonych do Prokuratury Rejonowej w Świebodzinie w tym 1 o zastosowanie środków zapobiegawczych w postaci izolacji sprawcy, 6 do Sądu Rejonowego

Wydział Rodzinny i Nieletnich w tym 1 o ustanowienie kuratora do reprezentacji dzieci w Niebieskiej Karcie, 4 do GKRPA. Prokuratura umorzyła 6 spraw, w 3 sprawach wszczęła postępowanie, natomiast w stosunku do 2 osób wydała zakaz zbliżania, 2 osoby zostały osadzone w areszcie.

Posiedzenie Zespołu Interdyscyplinarnego w pełnym składzie odbyło się 4 razy w 2021 roku. W tym okresie odbyło się 58 posiedzeń grup roboczych.

W pierwszym półroczu 2022 roku wpłynęło do Zespołu Interdyscyplinarnego i prowadzono 30 Niebieskich Kart.

Asystent Rodziny

Każda gmina ma obowiązek udzielania pomocy rodzinie, która przeżywa trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych. W sytuacji, gdy OPS otrzyma informację o rodzinie, w której występują problemy z opieką i wychowaniem małoletnich dzieci, zleca przeprowadzenie rodzinnego wywiadu środowiskowego. Kierownik Ośrodka Pomocy Społecznej po otrzymaniu wywiadu, który potwierdza występowanie problemów w rodzinie, przekazuje kwestionariusz asystentowi rodziny.

Liczba rodzin objętych pomocą asystenta rodziny w gminie Sulechów

Rok	Liczba rodzin	Liczba dzieci w rodzinach
2020	35	76
2021	32	66

Liczba osób objętych pomocą społeczną z powodu trudnej sytuacji życiowej.

	2020 rok				2021 rok			
	LICZBA GOSPODARSTW DOMOWYCH	LICZBA OSÓB W GOSPODARSTWACH DOMOWYCH	% OGÓŁU MIESZKAŃCÓW	LICZBA GOSPODARSTW DOMOWYCH	LICZBA OSÓB W GOSPODARSTWACH DOMOWYCH	% OGÓŁU MIESZKAŃCÓW	LICZBA GOSPODARSTW DOMOWYCH	LICZBA OSÓB W GOSPODARSTWACH DOMOWYCH
UBÓSTWO	131	234	0,88	190	333	1,26		
SIEROCTWO	2	2	0,007	2	4	0,01		
OCHRONA MACIERZYŃSTWA	25	135	0,51	9	37	0,14		
BEZDOMNOŚĆ	20	20	0,07	24	24	0,09		
NIEPEŁNOSPRAWNOŚĆ	353	601	2,26	395	604	2,28		
BEZRADNOŚĆ	431	927	3,49	462	787	2,98		
DŁUGOTRWAŁA CHOROBA	345	525	1,98	382	543	2,05		
ALKOHOLIZM	85	136	0,51	90	155	0,58		
NARKOMANIA	5	7	0,02	10	16	0,06		
TRUDNOŚCI W PRZYSTOSOWANIU DO ŻYCIA PO OPUSZCZENIU ZAKŁADU KARNEGO	3	3	0,01	8	8	0,03		

Z przedstawionych wyżej danych wynika, że liczba rodzin i osób w tych rodzinach korzystających ze świadczeń pomocy społecznej jest stała, bądź nieznacznie wzrasta. Spadek zanotowano jedynie w aspekcie ochrony macierzyństwa. Oznacza to, że zapotrzebowanie na pomoc społeczną utrzymuje się **na stałym poziomie**, a w niektórych aspektach wymaga zwiększonej pracy. Widoczny jest bowiem wzrost liczby beneficjentów korzystających z pomocy społecznej z powodu ubóstwa, niepełnosprawności, bezradności w prowadzeniu gospodarstwa domowego, uzależnienia od alkoholu, czy długotrwałej choroby. Istotną rolę obecnie odgrywa praca socjalna świadczona na rzecz poprawy funkcjonowania osób i rodzin w ich środowisku społecznym. Prowadzona jest w celu rozwinięcia lub wzmocnienia aktywności i samodzielności życiowej członków rodzin. Praca socjalna prowadzona jest w różnych formach w zakresie motywowania, aktywizacji, poradnictwa.

DIAGNOZA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH

Badania

W 2022 r. na terenie gminy została przeprowadzona Diagnoza problemów społecznych. W badaniu łącznie wzięły udział 683 osoby, w tym:

- 131 dorosłych mieszkańców;
- 532 uczniów;
- 20 sprzedawców alkoholu.

Zróżnicowany dobór próby umożliwił pogłębienie badanych zjawisk związanych bezpośrednio z zagrożeniami społecznymi na terenie gminy oraz uzyskanie informacji i opinii z różnych środowisk.

Główny cel badania stanowiło zdiagnozowanie skali problemów społecznych w gminie Sulechów oraz postaw mieszkańców względem: problemu alkoholowego, nikotynowego, narkotykowego oraz zjawiska przemocy, uzależnień behawioralnych innych problemów społecznych.

Na potrzeby niniejszej Strategii, w dalszej części niniejszego Rozdziału zaprezentowane zostały wnioski i rekomendacje, jakie zawarte zostały we wskazanej wyżej Diagnozie.

Wnioski z Diagnozy

PROBLEMY SPOŁECZNE WŚRÓD DOROSŁYCH MIESZKAŃCÓW

Problem alkoholowy

Problem alkoholowy wśród mieszkańców nie przybiera dużych rozmiarów – 80,92% ankietowanych spożywa alkohol, a 3,05% robi to codziennie. Ankietowani mieszkańcy najczęściej spożywają piwo (57,55%) oraz wino (39,62%). Co istotne, wypijają w większości bezpieczne porcje alkoholu (94,34%). Jedynie 5,66% respondentów jednorazowo wypija 11-13 i więcej porcji wyrobów alkoholowych. Głównym powodem sięgania przez dorosłych mieszkańców po alkohol jest jego smak (47,17%).

Dobłą informacją jest fakt, iż skala problemu wykonywania obowiązków zawodowych pod

wpływem alkoholu nie przybiera dużych rozmiarów – 16,04% respondentów przyznało się do takiego zachowania. W gminie Sulechów również nie obserwuje się problemu pijanych kierowców. Jedynie 14,15% ankietowanych prowadziło pojazd będąc pod wpływem alkoholu.

Dodatkowo należy zauważyć, iż mieszkańcy posiadają wiedzę dotyczącą konsekwencji spożywania alkoholu przez kobiety w ciąży, jednak 6,87% ankietowanych widziało na terenie swojej miejscowości kobiety w ciąży pijące alkohol.

Problem nikotynowy

Analizując problem nikotynizmu wśród ankietowanych, można dostrzec, iż 36,64% pali papierosy, przy czym 24,43% sięga po nie codziennie. Jeśli chodzi o ilość wypalanych papierosów to 20,83% respondentów deklaruje, iż wypala mniej niż 5 papierosów w ciągu dnia, 16,67% mieszkańców między 16, a 25 razy, zaś 33,33% osób wypala od 6 do 15 sztuk. Respondenci sięgają po papierosy głównie dla towarzystwa (41,67%), a dodatkowo 33,33% z nich nigdy nie próbowało rzucić palenia, ale zamierza to zrobić.

Problem narkotykowy

Również problem narkotykowy wśród dorosłych mieszkańców w gminie Sulechów nie przybiera dużych rozmiarów – 9,92% badanych zadeklarowało spożywanie środków psychoaktywnych, w tym 6,11% osób zażywało te substancje jednokrotnie.

Mieszkańcy sięgali po narkotyki lub dopalacze głównie przez wpływ znajomych (46,15%) oraz z ciekawości i dla towarzystwa (po 38,46%). Co ciekawe, 16,03% ankietowanych uważa, że pozyskanie narkotyków w gminie jest łatwo dostępne.

Problem przemocowy

Mieszkańcy posiadają wiedzę dotyczącą klasyfikacji zachowań przemocowych. Wiedzą również do kogo należy zwrócić się w sytuacji doświadczania przemocy. Dane pokazują, iż 17,56% ankietowanych doświadczało kiedykolwiek przemocy. Większość osób doznała przemocy psychicznej (69,57%), a także przemocy fizycznej (39,13%). Osobami stosującymi przemoc wobec ankietowanych, był głównie partner/partnerka (43,48%) oraz ojciec (34,78%).

Jeśli chodzi o stosowanie przemocy to robiło to 9,92% ankietowanych. Stosowali oni głównie przemoc fizyczną (69,23%). Respondenci stosowali przemoc głównie wobec partnera/partnerki (46,15%) oraz dziecka/dzieci (38,46%). Dodatkowo 13,74% badanych uważa, że stosowanie kar fizycznych w stosunku do dzieci jest dobrą metodą wychowawczą.

Problem uzależnień behawioralnych

Większość dorosłych ankietowanych przegląda Internet w ciągu dnia od 1 godziny dziennie (31,30%) lub nie korzysta z niego codziennie (36,64%). Dodatkowo 37,40% ankietowanych przyznało, iż nie są osobami, które są uzależnione od telefonu komórkowego i nie mogłyby bez niego żyć.

W gminie Sulechów nie obserwuje się wysokiego odsetka osób, które mogą być uzależnione od hazardu. Jedynie 1,53% wiele razy grało na automatach lub w salonach gier. Większość osób nigdy nie korzystała z takich miejsc oraz nie obstawiała zakładów bukmacherskich.

Inne problemy społeczne

44,27% ankietowanych przyznaje, że warunki życia w gminie średnie. Dodatkowo łącznie 45,08% mieszkańców zna ubogie rodziny zamieszkujące gminę Sulechów.

Oferta pomocy dla osób niepełnosprawnych na terenie gminy (np. dostęp do placówek rehabilitacyjnych) według 18,32% badanych raczej nie jest wystarczająca. Jeśli chodzi o dostęp do placówek opieki zdrowotnej na terenie gminy to 68,70% osób uważa, że jest on nie wystarczający.

PROBLEMY SPOŁECZNE WŚRÓD UCZNIÓW

Problem alkoholowy

Zdaniem większości uczniów, ich rówieśnicy spożywają alkohol – z tą opinią zgadza się 59,96% uczniów. Do spożywania alkoholu przyznało się 45,39% uczniów oraz 44,44% uczennic. Niepokojący jest fakt, iż uczniowie swój pierwszy kontakt z alkoholem mają w bardzo wczesnym wieku. Młodzież deklaruje, iż po raz pierwszy pili alkohol w wieku 8-10 lat (16,26% chłopców, 18,10% dziewczynek). Co prawda odsetek takich uczniów nie jest wysoki, jednak warto zwrócić na ten fakt uwagę.

Młodzież, która sięga po alkohol, przeważnie wybiera piwo – 82,01% uczniów, zaś alkohol spożywają głównie w czasie uroczystości rodzinnej (52,30%). Dodatkowo, uczniowie w większości przyznają, iż nie kupują alkoholu, ponieważ inni ich nim częstują (55,65%).

Co istotne, zdaniem większości młodzieży, rodzice mają wiedzę o tym, iż ich dzieci spożywają alkohol (77,41%), jednak często nie podejmują działań (52,97%). Są to bardzo alarmujące dane, pokazujące, iż rodzice nie mają wystarczającej wiedzy na temat konsekwencji

zażywania przez dzieci i młodzież środków uzależniających lub też nie potrafią rozmawiać z dziećmi.

Ciekawym wydaje się również fakt, iż zdaniem młodzieży, alkohol w gminie jest łatwo dostępny – taką odpowiedź wskazało 41,73% uczniów. Co więcej, uczniowie przyznają także, iż ich rówieśnicy sami kupują sobie alkohol (22,18%). Natomiast z danych zebranych od sprzedawców wynika, iż młodzież próbuje samodzielnie kupić alkohol (dziewięciu osobom zdarzyło się to raz lub kilka razy, a także czterem osobom - wiele razy). W związku z deklaracjami uczniów, działaniami profilaktycznymi należy objąć sprzedawców, ale również klientów, którzy często ignorują sytuacje sprzedaży alkoholu nieletnim.

Problem narkotykowy

Przyglądając się skali problemu narkotykowego wśród młodzieży z gminy Sulechów, można zauważyć, iż skala tego zjawiska nie jest powszechna. Do zażywania narkotyków przyznaje się 9,77% ankietowanych uczniów. Większość ankietowanej młodzieży nie ma wiedzy na temat dostępności narkotyków (57,33%) i dopalaczy (62,03%) w gminie Sulechów. Zdaniem uczniów substancje psychoaktywne można kupić przede wszystkim u konkretnej osoby (8,27%), na osiedlu (7,52%), a także na dyskotecie (6,20%). Zdecydowana większość młodych ankietowanych uważa, że zażywanie narkotyków (59,59%) i dopalaczy (64,29%) jest szkodliwe dla zdrowia (79,37%).

Problem nikotynowy

Łącznie 37,64% uczniów oraz 37,16% uczennic przyznaje, że zapalili kiedykolwiek papierosa. Natomiast większość ankietowanych, którzy zadeklarowali się, że palą, robią to rzadko, bowiem głównie palą mniej niż jednego papierosa na tydzień (51,76%).

Problem przemocowy

Jak wynika ze zgromadzonego materiału badawczego, uczniowie potrafią prawidłowo wskazać zachowania przemocowe oraz rozróżniają poszczególne typy przemocy. 46,49% uczniów oraz 39,85% uczennic przyznaje, iż doświadczyło zachowań przemocowych. Dodatkowo, jak przyznają ankietowani, przemoc tą stosowali głównie koledzy ze szkoły (49,57%). Osoby te przeważnie nie były pod wpływem substancji odurzających (57,83%). 44,17% uczniów deklaruje, iż w ich szkole występuje problem przemocy między uczniami. Większość uczniów deklaruje, iż samemu nie stosowało przemocy (72,93%). Natomiast osoby, które przyznają się do tego typu zachowań (27,07%), zachowania przemocowe stosują głównie

wobec rówieśników (61,81%).

Problem uzależnień behawioralnych

Badania pokazują, iż tylko 27,82% uczniów wie czym jest zjawisko uzależnień behawioralnych. Jeśli chodzi o granie na komputerze to większość uczniów poświęca na tę aktywność od 1 do 3 godzin (23,87%) lub nie korzysta z gier komputerowych (29,51%). Na korzystanie z komputera/Internetu uczniowie poświęcają każdego dnia najczęściej powyżej 6 godzin (28,95%). 9,29% młodych osób często denerwuje się, gdy ktoś przeszkadza im w korzystaniu z Internetu. Kolejne 9,49% uczniów często późno chodzi spać, bo korzysta z Internetu oraz zapomina o codziennych obowiązkach ponieważ nadmiernie korzysta z sieci (6,13%). Dodatkowo, jak przyznają respondenci, blokadę rodzicielską posiada 10,28% z nich. Natomiast 76,28% osób nie posiada takiego zabezpieczenia na swoim komputerze.

PROBLEMY SPOŁECZNE W OCENIE SPRZEDAWCÓW NAPOJÓW ALKOHOLOWYCH

Analizując odpowiedzi sprzedawców alkoholu można zaobserwować, że spożycie alkoholu na przestrzeni kilka lat w gminie Sulechów jest stałe (6 osób), maleje (5 osób) lub wzrasta (9 osób). Dodatkowo wszyscy sprzedawcy przyznali, że nigdy nie sprzedali alkoholu ani papierosów osobie niepełnoletniej.

Analizując odpowiedzi na pytanie dotyczące znajomości ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi odnoszącej się do odpowiedzialnej sprzedaży alkoholu możemy zauważyć, że czternaście osób zna poszczególne jej zapisy, a sześć osób zna ją bardzo dobrze. Dodatkowo jedenastu na dwudziestu sprzedawców uczestniczyło w szkoleniu dotyczącym odpowiedzialnej sprzedaży alkoholu.

Rekomendacje

Rekomendowane działania profilaktyczne

Dzięki realizowanym programom profilaktycznym wiedza uczniów jest na wysokim poziomie, a skala uzależnień nie przybiera dużych rozmiarów. Pozytywne wyniki, mogą być konsekwencją inicjatyw edukacyjnych ze strony środowiska szkolnego, dlatego należy kontynuować tę działalność.

W kwestii spożywania alkoholu oraz substancji psychoaktywnych wśród nieletnich, należałoby kontynuować monitoring tego problemu oraz kontynuować organizację spotkań edukacyjnych zarówno z uczniami, jak i rodzicami na temat zagrożeń wynikających z tego typu uzależnień. W związku z tym zalecana jest dalsza realizacja kampanii informacyjno-edukacyjnych dotyczących negatywnych skutków zdrowotnych, społecznych i prawnych wynikających z nadużywania alkoholu, papierosów, narkotyków oraz dopalaczy, a także uzależnień behawioralnych. W opinii młodzieży podejmowane działania profilaktyczne są dla nich ciekawe i chętnie w nich uczestniczą oraz jak widać spełniają zamierzony cel, dlatego warto dalej organizować warsztaty profilaktyczne z udziałem specjalistów oraz pogadanki z wychowawcami w szkole. W związku z tym ważne jest także edukowanie pedagogów, wychowawców oraz nauczycieli, aby wyposażyć ich w umiejętności potrzebne do prowadzenia świadomej profilaktyki szeroko pojętych uzależnień.

Warto zwrócić się do instytucji zewnętrznych, których specjaliści mogą prowadzić szkolenia dla nauczycieli z zakresu przeciwdziałania alkoholizmowi i narkomanii, nauki asertywności, aktualizacji systemu prawnego oraz sposobów na skuteczne przekazywanie odpowiedniej wiedzy dostosowanej do etapu rozwojowego uczniów. Ze względu na panującą sytuację epidemiologiczną szkolenia takie powinny odbywać się również online.

Aby zwiększyć skuteczność prowadzonych działań profilaktycznych zaleca się kontynuowanie współpracy pomiędzy instytucjami oraz organizacjami działającymi w obszarze uzależnień, kontynuowanie organizacji szkoleń oraz konferencji mających na celu podnoszenie kompetencji zatrudnionej kadry.

Profilaktyka uzależnień chemicznych powinna być prowadzona na kilku poziomach, aby spełniała swoją rolę.

Profilaktyka uniwersalna – są to działania profilaktyczne adresowane do całych grup, bez względu na stopień indywidualnego ryzyka występowania problemów związanych z używaniem alkoholu, środków odurzających, substancji psychotropowych, środków zastępczych i nowych substancji psychoaktywnych lub uzależnień behawioralnych. Ich celem jest zmniejszanie lub eliminowanie czynników ryzyka sprzyjających rozwojowi problemów w danej populacji i wzmacnianie czynników wspierających prawidłowy rozwój. Tutaj zaleca się:

- Kontynuację prowadzonych programów profilaktycznych ze względu na fakt, iż są one skuteczne i przynoszą zamierzone skutki.

- Wspieranie prospołecznych działań młodzieży przez mentorów/tutorów, programów liderskich i działań rówieśniczych z obszaru profilaktyki i promocji zdrowia. Utrzymywanie dobrych relacji z innymi niż rodzice kompetentnymi osobami dorosłymi jest jednym z ważnych czynników chroniących i wspierających prawidłowy rozwój dzieci i młodzieży.
- Wykorzystywanie zainteresowań młodzieży i ich aktywności fizycznej do budowania alternatywnych, w stosunku do picia alkoholu i zażywania narkotyków, sposobów spędzania wolnego czasu i realizacji własnych zainteresowań - rekomenduje się, aby działania te miały formę warsztatów i spotkań z ekspertami, ponieważ jest to najbardziej lubiana i skuteczna forma profilaktyki dla tej grupy.
- Organizację szkoleń radzenia sobie ze stresem, usprawniania komunikacji interpersonalnej, radzenia sobie z negatywnymi emocjami. Wzmacnianie asertywnych zachowań, pewności siebie i samoakceptacji poprzez zajęcia z terapeutami zajęciowymi.
- Organizowanie kampanii informacyjnej dla dzieci i młodzieży szkolnej w celu uświadomienia jak alkohol oraz narkotyki wpływają na organizm człowieka oraz funkcjonowanie społeczności, poprzez kampanie w social mediach.
- Kontynuację prowadzenia warsztatów dla dzieci i młodzieży na temat przemocy, agresji i konfliktów między uczniami, a także zmotywowanie ich do nauki szkolnej.
- Kontynuację edukacji rodziny pod względem problemów uzależnień i zasięgnięcia pomocy w wypadku występowania przemocy. Edukacja może mieć formę kampanii społecznej oraz warsztatów i spotkań z ekspertami (w formie stacjonarnej lub online).
- Dalsze prowadzenie lokalnych kampanii i innych działań edukacyjnych, mających na celu podniesienie wiedzy społeczeństwa na temat szkodliwości i skutków przyjmowania substancji uzależniających.
- Dalsze rozpowszechnianie informacji z zakresu rozwiązywania problemów alkoholowych poprzez tworzenie sieci punktów informacyjnych z danymi o dostępnej ofercie pomocy na terenie gminy.

Profilaktyka selektywna – ukierunkowana na jednostki i grupy zwiększonego ryzyka. Są to działania profilaktyczne adresowane do jednostek lub grup, które ze względu na swoją sytuację społeczną, rodzinną, środowiskową lub uwarunkowania biologiczne są narażone na większe od przeciętnego ryzyko wystąpienia problemów wynikających ze stosowania substancji psychoaktywnych, uzależnień behawioralnych lub innych zaburzeń zdrowia

psychicznego. Profilaktyka selektywna jest więc przede wszystkim działaniem uprzedzającym, a nie naprawczym. W związku z czym zaleca się:

- W dalszym ciągu zapewnianie łatwego dostępu do źródeł informacji, przeznaczonych dla osób szukających wsparcia, dotkniętych problemem uzależnień i/lub przemocy w formie zarówno działań oraz kampanii informacyjnych, jak i zapewnienia dostępu do materiałów, ulotek, broszur czy folderów.
- Kontynuowanie na terenie gminy działań informacyjnych o dostępnych formach pomocy osobom uzależnionym i współuzależnionym w gminie.

Profilaktyka wskazująca – ukierunkowana na jednostki (lub grupy) wysokiego ryzyka, demonstrujące wczesne symptomy problemów związanych z używaniem alkoholu, środków odurzających, substancji psychotropowych, środków zastępczych, nowych substancji psychoaktywnych bądź problemów wynikających z uzależnień behawioralnych, ale jeszcze niespełniających kryteriów diagnostycznych uzależnienia, a także wskazujące na symptomy innych zaburzeń zachowania lub problemów psychicznych. Zaleca się:

- Aby poza uczestnictwem w psychoterapii osoby uzależnione korzystały również z oferty ruchów samopomocowych.
- Zwiększanie oferty działań zmierzających do aktywizacji zawodowej i społecznej osób uzależnionych od alkoholu lub zwiększanie dostępu do istniejących form wsparcia.
- Dalsze wspieranie działalności środowisk abstynenckich.
- Kontynuację zwiększania dostępności i podniesienie jakości pomocy dla członków rodzin z problemem alkoholowym.
- Kontynuację zwiększania dostępności i podniesienie jakości pomocy dla osób doświadczających przemocy w rodzinie, w szczególności z problemem alkoholowym.
- Dalsze wzmacnianie integracji społeczności lokalnych na rzecz wspierania rodzin borykających się z różnymi problemami społecznymi, w tym zagrożenia przemocą, alkoholizmem, narkomanią.
- Wprowadzanie ograniczonej dostępności alkoholu i papierosów na terenie gminy dla młodzieży, poprzez dalszą edukację i kontrolę sprzedawców.

W związku z problemem przemocy rekomenduje się:

- Prowadzenie lokalnych działań informacyjno-edukacyjnych na temat zjawiska przemocy w rodzinie, w tym przemocy wobec dzieci (czym jest przemoc, jakie są jej

mechanizmy, jakie niesie konsekwencje itp.), a także możliwości uzyskania pomocy (przede wszystkim bezpłatnej) i miejsc, które taką pomoc świadczą.

- Kontynuację włączania się w ogólnopolskie akcje promujące życie rodzinne bez przemocy.
- Prowadzenie i finansowanie programów profilaktyki przemocy w rodzinie i programów rozwijających umiejętności wychowawcze i pozytywne relacje rodzinne.
- Dalsze prowadzenie lokalnych kampanii społecznych, które będą obalać mity i stereotypy na temat przemocy w rodzinie, a także będą opisywać mechanizmy przemocy w rodzinie i uświadamiać ich społeczną szkodliwość.
- Ciągłość realizacji zajęć, mających na celu poszerzenie wiedzy z zakresu problematyki przemocy. Zakres kierowanej do uczniów informacji, oprócz konsekwencji stosowania przemocy, powinien zawierać również treści na temat szerokiego spektrum rodzajów przemocy. Zaleca się stosowanie różnych technik i metod, które będą w atrakcyjny i aktywny sposób przekazywały informację. Skuteczne w tym przypadku mogą być metody takie jak: psychodrama; "burza mózgów"; praca w grupach (znalezienie wspólnych pomysłów rozwiązań problemu przemocy).
- Dalsze podnoszenie kompetencji przedstawicieli instytucji działających w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie.
- Warto tworzyć, wspierać i finansować miejsca pomocy dorosłym i dzieciom oferujących kompleksową pomoc: psychologiczną, terapeutyczną, socjoterapeutyczną, socjalną w przypadku doświadczenia przemocy w rodzinie (np. punkty konsultacyjne). Informacje o tych miejscach powinny być rozpowszechnione na stronach internetowych i w miejscach publicznych.
- Zwiększenie świadomości rodziców na temat negatywnych konsekwencji stosowania agresji w procesie wychowania, przy jednoczesnej edukacji w zakresie innych skutecznych i bezpiecznych dla rozwoju dziecka metod wychowawczych, poprzez wykorzystanie strategii informacyjnych zarówno w środkach masowego przekazu, jak i w społeczności lokalnej.
- Kontynuację organizowania i finansowania szkoleń i konferencji dotyczących obowiązujących procedur (w tym procedury „Niebieskiej Karty”), zasad podejmowania interwencji oraz współpracy służb działających na rzecz zatrzymania przemocy w rodzinie.

- Dalsze upowszechnianie materiałów informacyjno-edukacyjnych na temat psychologicznych i prawnych aspektów przeciwdziałania przemocy w rodzinie adresowanych do dorosłych mieszkańców oraz dzieci i młodzieży.
- Zapewnienie osobom pracującym z członkami rodzin z problemem przemocy dostępu do stałej superwizji, która pozwala na analizę osobistych postaw wobec ofiar i sprawców przemocy i przekonań na temat zjawiska przemocy w rodzinie, a tym samym przekłada się na bardziej profesjonalną i skuteczną pracę z klientem.
- Kontynuowanie wspierania działalności grup samopomocowych (w tym grup wsparcia) dla osób doznających przemocy w rodzinie.

W ramach profilaktyki uzależnień behawioralnych:

- Biorąc pod uwagę rozwój mediów elektronicznych i związanych z tym zagrożeń, zasadne jest zwiększanie aktywności w działalności szkół w zakresie przeciwdziałania tym zagrożeniom, np. poprzez zajęcia profilaktyczne omawiające problem uzależnień z zakresu problemowego użytkowania internetu (PUI).
- Realizowanie zadań profilaktycznych w formie warsztatów, seminariów w szkołach i placówkach oświatowo-wychowawczych z zakresu uzależnień behawioralnych (gry cyfrowe, sieciorholizm, fonoholizm, zaburzenia odżywiania).
- Prowadzenie działań o tematyce bezpieczeństwa i młodzieży w Internecie i „cyberprzemocy” mających na celu propagowanie efektywnego i bezpiecznego korzystania z sieci.
- Działaniami z zakresu edukacji powinni być objęci rodzice uczniów: na temat racjonalnych sposobów użytkowania telefonu, komputera i Internetu oraz konsekwencji zachowań problemowych i zagrożeń uzależnieniami czynnościowymi.
- Popularyzowanie wiedzy na temat uzależnień poprzez organizowanie społecznych kampanii społecznych lokalnych – zwłaszcza adresowanych do dzieci młodszych (w szkole podstawowej) i ich rodziców, a także dzieci przedszkolnych.
- Dalsze upowszechnianie informacji o placówkach udzielających pomocy w zakresie uzależnień od hazardu oraz na temat wskaźników pozwalających stwierdzić czy problem w tym zakresie występuje, w tym: wydawanie, zakup i dystrybucja broszur/ulotek, plakatów, materiałów edukacyjno- informujących o negatywnych skutkach uzależnienia od hazardu oraz wskazujące możliwe formy pomocy wyjścia z nałogu.

- Edukacja lokalnych decydentów i radnych w zakresie uzależnień behawioralnych poprzez zapraszanie ich do lokalnych debat i kampanii edukacyjno-profilaktycznych.

W odniesieniu do problemu biedy i ubóstwa, starzenia się społeczeństwa oraz sytuacji osób niepełnosprawnych w gminie Sulechów zaleca się:

- Kontynuację działań pomocowych dla osób ubogich: zasiłki i świadczenia, mieszkania socjalne, zbiórki pieniędzy, ubrań, żywności. Dane pokazują, iż 85,33% dorosłych mieszkańców zna osoby ubogie w gminie Sulechów.
- Istotne jest, aby szkoły identyfikowały problemy finansowe w rodzinach uczniów oraz pomoc tym osobom (darmowe podręczniki, wyprawki szkolne, stypendia).
- Identyfikowanie osób pozostających bez zatrudnienia i pomoc obejmującą pośrednictwo zawodowe (poprzez szkolenia i kursy w CIS), w tym szkolenia z poszukiwania pracy oraz kontynuowanie wsparcia dla osób wchodzących lub powracających na rynek pracy.
- Kontynuowanie działań informacyjnych dotyczących podejmowanych przez Gminę Sulechów realizacji mających na celu aktywizację zawodową i wyrównywanie szans na rynku pracy, dalsze rozpowszechnianie wśród mieszkańców za pomocą broszur, ulotek i plakatów w miejscach publicznych, lokalnych mediach, prasie i Internecie.
- Kontynuowanie programów pomocy psychologicznej, psychoterapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych, starszych, niepełnosprawnych lub zagrożonych wykluczeniem społecznym oraz stworzenie miejsc wsparcia i poradnictwa dla tych grup.
- Rekomenduje się kontynuowanie pomocy finansowej dla osób starszych.
- Kontynuowanie zapewniania osobom starszym, niepełnosprawnym i innym zagrożonym wykluczeniem społecznym form aktywnego spędzania czasu oraz włączania tychże osób w życie zawodowe i publiczne. Istotne jest, aby informować mieszkańców realizowanych działaniach. Kontynuacja działalności Dziennego Domu Pobytu Emeryta i Rencisty w Kruszynie, Uniwersytety Trzeciego Wieku oraz innych organizacji działających na rzecz osób starszych.
- Zaleca się przeciwdziałanie marginalizacji osób starszych poprzez organizowanie akcji, kampanii mających na celu stworzenie pozytywnego obrazu późniejszej fazy życia, odejście od stereotypu stary = chory, a także rozwój świadomości społecznej na temat potencjału osób starszych.

ANALIZA SWOT ORAZ DANE PROSPEKTYWNE

Analiza SWOT

Głównym narzędziem oceny uwarunkowań jest analiza SWOT. Jest to metoda służąca do badania otoczenia organizacji oraz analizy jej wnętrza. Analiza SWOT oparta jest na prostym schemacie klasyfikacyjnym, w którym czynniki wpływające dzielimy na:

1. wewnętrzne pozytywne – mocne strony (Strengths),
2. wewnętrzne negatywne – słabe strony (Weaknesses),
3. zewnętrzne pozytywne – szanse (Opportunities),
4. zewnętrzne negatywne – zagrożenia (Threats).

Ocena potencjału w aspekcie słabych i mocnych stron pozwala na określenie siły i słabości gminy w zakresie analizowanych sfer społecznych. Silny potencjał to baza umożliwiająca budowanie strategii, słabości to problemy i ograniczenia do pokonania. Zagrożenia to ostrzeżenie przed niepożądanym rozwojem warunków zewnętrznych, szanse to wsparcie i inspiracje dla lokalnej polityki społecznej.

**POMOC SPOŁECZNA, PRZECIWDZIAŁANIE PRZEMOCY W RODZINIE,
POMOC OSOBOM NIEPEŁNOSPRAWNYM I OSOBOM STARSZYM**

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
<ul style="list-style-type: none"> - dobre funkcjonowanie Ośrodka Pomocy Społecznej - skoordynowany system pomocy i wsparcia osobom i rodzinom potrzebującym pomocy - zaangażowanie w pracę pracowników Ośrodka Pomocy Społecznej - duża wiedza pracowników Ośrodka, chęć nabywania nowych kwalifikacji oraz doświadczenia, nowej i szerszej wiedzy, aby jeszcze skuteczniej pomagać i wspierać - mobilność i elastyczność pracowników Ośrodka Pomocy Społecznej - posiadanie na terenie gminy Środowiskowego Domu Samopomocy dla dorosłych osób niepełnosprawnych - działalność Dziennego Domu Pobytu Emeryta i Rencisty - dobra współpraca z innymi jednostkami działającymi na terenie gminy - aktywna współpraca z instytucjami z sektora pozarządowego - akceptacja społeczna dla działań podejmowanych na rzecz poprawy sytuacji rodzin z problemami - duże umiejętności wykorzystania potencjału partnerów społecznych - dobra współpraca przy realizacji działań wynikających z ustawy 	<ul style="list-style-type: none"> - duże obciążenie zawodowe pracowników pomocy społecznej (bardzo duża ilość problemów klientów oraz bardzo duża ilość nowych zadań) - brak możliwości skorzystania przez pracowników z superwizji bądź sesji terapeutycznych z powodów finansowych - brak zakładów pracy, które umożliwiłyby zatrudnienie, a co za tym idzie zmniejszenie bezrobocia - brak mieszkań chronionych na terenie gminy Sulechów - niska wiedza i świadomość ludzi na temat pomocy społecznej - brak wystarczających środków finansowych na realizację zadań pomocowych - brak szybkiej wymiany informacji pomiędzy instytucjami dotyczących wspólnych klientów, w szczególności z przedstawicielami ochrony zdrowia

o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie – Zespół Interdyscyplinarny	
<p style="text-align: center;">SZANSE</p> <ul style="list-style-type: none"> - program 500+ - tworzenie innowacyjnych programów mających na celu wsparcie samorządów - możliwość dofinansowania ze środków UE - dalsze systematyczne umacnianie rodziny, motywowanie do właściwej egzystencji i funkcjonowania rodziny w środowisku, 	<p style="text-align: center;">ZAGROŻENIA</p> <ul style="list-style-type: none"> - słaba kondycja finansowa mieszkańców - stereotypowe myślenie na temat pomocy społecznej oraz uzależnienie klientów od systemu pomocy społecznej
PROFILAKTYKA I ROZWIĄZYWANIE PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH I NARKOMANII	
<p style="text-align: center;">MOCNE STRONY</p> <ul style="list-style-type: none"> - pedagodzy w szkołach, - działalność Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, w tym m.in. motywowanie do leczenia, pomoc i udzielanie wsparcia osobom uzależnionym podejmującym próby zerwania z nałogiem m.in. poprzez pomoc w nawiązywaniu kontaktów z terapeutami, informowanie o możliwości podjęcia leczenia w placówkach leczenia odwykowego. - podejmowanie działań profilaktycznych przy udziale instytucji zajmujących się zapobieganiem uzależnieniom z placówkami odwykowymi - działalność punktu konsultacyjnego przy Biurze Pełnomocnika ds. Uzależnień zatrudniającego psychologów, terapeutów specjalistów ds. uzależnień od alkoholu i narkotyków, mediatora, 	<p style="text-align: center;">SŁABE STRONY</p> <ul style="list-style-type: none"> - nauczyciele nie posiadają dostatecznego przeszkolenia w zakresie niektórych programów profilaktycznych - utrudniony dostęp do korzystania z usług specjalistów ze względu na miejsce zamieszkania – brak komunikacji lokalnej - brak grup samopomocowych na terenie gminy dla osób DDA

<p>oraz pracowników pierwszego kontaktu</p> <ul style="list-style-type: none"> - grupy samopomocowe na terenie gminy (AA oraz grupa samopomocowa kobiet) - warsztaty i program korekcyjno-edukacyjny dla sprawców przemocy w rodzinie - warsztaty i program korekcyjno-edukacyjny dla osób doznających przemocy 	
<p style="text-align: center;">SZANSE</p> <ul style="list-style-type: none"> - zmieniające się przepisy korzystnie wpływające na lokalizację i ilość punktów sprzedaży alkoholu oraz zakaz spożywanie w miejscu publicznym - Wprowadzenie Uchwałą nr 0007.432.2021 Rady Miasta w Sulechowie z dnia 21.12.2021 ws. ograniczenia sprzedaży napojów alkoholowych w godzinach nocnych 	<p style="text-align: center;">ZAGROŻENIA</p> <ul style="list-style-type: none"> - niska świadomość społeczności lokalnej dotycząca objawów nadużywania narkotyków, dopalaczy, anaboliików, - brak pozytywnych wzorców w rodzinie - brak reakcji społeczeństwa oraz przyzwolenie na przejawy demoralizacji dzieci i młodzieży - uzależnienie od komputera i Internetu
EDUKACJA PUBLICZNA	
<p style="text-align: center;">MOCNE STRONY</p> <ul style="list-style-type: none"> - wykwalifikowana kadra pedagogiczna, - poczucie bezpieczeństwa dzieci będące wynikiem przynależności do mniejszej społeczności – mniejsza anonimowość, - dobrze zorganizowany dowóz dzieci do szkół i przedszkoli, - aktywność mieszkańców i rodziców, - otwartość i zaangażowanie nauczycieli na nowe pomysły, - dobra współpraca szkół z władzami lokalnymi, 	<p style="text-align: center;">SŁABE STRONY</p> <ul style="list-style-type: none"> - zbyt mała oferta pomocy psychologiczno- pedagogicznej np. terapia rodzin, warsztaty umiejętności wychowawczych - mała liczba psychologów w oświacie - mała liczba osób zajmująca się pisaniem projektów

<ul style="list-style-type: none"> - otwartość szkół na nowe zewnętrzne inicjatywy, - pozyskiwanie dodatkowych źródeł finansowania dla edukacji- konkursy, programy, małe przedsiębiorstwa, pomoc sponsorów, - pomoc socjalna dla potrzebujących- darmowe obiady, - organizacja i dofinansowanie wycieczek letniego dla dzieci, 	
SZANSE	ZAGROŻENIA
<ul style="list-style-type: none"> - rozwój regionalizmu i patriotyzmu lokalnego, - dobre kontakty z mediami, - możliwość korzystania z funduszy unijnych, - rozwój międzynarodowej wymiany młodzieży- podniesienie umiejętności językowych i wymiany doświadczeń, - możliwość wykorzystania bazy przez podmioty pozaszkolne, 	<ul style="list-style-type: none"> - niż demograficzny, - duża konkurencyjność w sięganiu po dotacje, - niska świadomość społeczeństwa wagi edukacji, - brak dobrego prawa oświatowego, brak stabilizacji, nadmiar i niespójność przepisów, - malejące zainteresowanie kształceniem ze strony dzieci i rodziców, - wzrastające oczekiwania nieadekwatne wobec możliwości na linii nauczyciel- rodzic, rodzic- nauczyciel, - roszczeniowa postawa młodego pokolenia, - brak chęci dzieci wyjścia z domu i uczestnictwa w ciekawych zajęciach oferowanych przez szkołę, - brak długofalowej polityki oświatowej państwa

Dane prospektywne (określenie podstaw wizji Strategii)

W przeprowadzonych ankietach reprezentanci społeczności lokalnej określili w sposób szczegółowy oczekiwania realizacyjne w zakresie poszczególnych obszarów.

POMOC SPOŁECZNA

- Zwiększenie liczebności kadry, z uwzględnieniem pojawiających się potrzeb, zapewniające skuteczność podejmowanych inicjatyw.
- Zapewnienie pracownikom dostępu do kursów z zakresu nowoczesnych technik i metod pracy oraz aktualnych przepisów prawnych.
- Upowszechnianie informacji o prawach, możliwościach, a także oferowanych formach pomocy dedykowanych osobom niepełnosprawnym.
- Systematyczne prowadzenie działań edukacyjno-informacyjnych, których celem jest zwiększenie świadomości dotyczącej różnych form przemocy.
- Przeciwdziałanie przemocy w rodzinie, przez zaspokojenie jej podstawowych potrzeb (udzielanie pomocy finansowej, rzeczowej, świadczenia rodzinne, świadczenie pracy socjalnej).
- Systematyczne kierowanie sprawców przemocy do programów pomocowych.
- Utrzymanie efektywnego działania świetlic środowiskowych na wsiach dla rodzin z problemami alkoholowymi i opiekuńczo-wychowawczymi.
- Kontynuowanie działań promujących zdrowy styl życia wśród osób starszych i niepełnosprawnych przez działania edukacyjno-informacyjne realizowane w ramach działalności Centrum Usług Socjalnych (poszerzenie działalności CUS).

PROFILAKTYKA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH I NARKOMANII

- Rozwój systemu pracy socjalnej, przez podejmowanie wspólnych inicjatyw między poszczególnymi instytucjami i podmiotami, na rzecz przeciwdziałania uzależnieniu od alkoholu.
- Przygotowanie i realizacja szkolnych programów profilaktycznych, służące zmianie

postaw i zachowań dzieci i młodzieży wobec uzależnień.

- Promocja zdrowego stylu życia.
- Przygotowanie i realizacja szkolnych programów profilaktycznych, służące zmianie postaw i zachowań dzieci i młodzieży wobec uzależnień.

EDUKACJA PUBLICZNA, KULTURA, SAMOORGANIZACJA SPOŁECZNOŚCI LOKALNEJ

- Określenie i zbadanie zainteresowań oraz potrzeb zgłaszanych przez osoby zagrożone wykluczeniem społecznym.
- Kontynuowanie działań i oferty sektora organizacji pozarządowych, klubów sportowych, biblioteki oraz Sulechowskiego Domu Kultury dostosowanej do potrzeb osób zagrożonych wykluczeniem społecznym, osób starszych, niepełnosprawnych oraz dzieci i młodzieży.
- Pozyskiwanie środków finansowych na przygotowanie projektów związanych z potrzebami osób zagrożonych wykluczeniem społecznym, osób starszych, niepełnosprawnych oraz dzieci i młodzieży.
- Kontynuowanie projektów dotyczących udziału osób starszych w życiu społecznym.
- Dalsze organizowanie imprez okolicznościowych i świątecznych z aktywnym udziałem osób starszych.

CELE GŁÓWNE STRATEGII, CELE SZCZEGÓŁOWE I ICH REALIZACJA

W niniejszej Strategii wizję sformułowano w następujący sposób:

Gmina Sulechów jako miejsce przyjazne i otwarte dla mieszkańców, które:

- zapewnia profesjonalną pomoc społeczną, efektywnie rozwiązującą problemy socjalne oraz bytowe mieszkańców, wspiera osoby potrzebujące pomocy i sprzyja ich rozwojowi;
- sprzyja integracji społeczności lokalnej.

Wobec przedstawionej wizji, jak również mając na względzie przedstawioną Diagnozę, a także kontynuację części dotychczasowych działań, cel główny niniejszej Strategii należy sformułować w następujący sposób:

**Zmniejszenie liczby osób zagrożonych wykluczeniem społecznym
oraz wzrost spójności społecznej.**

Mając na względzie zasadność zapewnienia ciągłości działań oraz spójności prowadzonej polityki, zwłaszcza w obszarze społecznym, zdecydowano o podtrzymaniu dotychczas wytyczonych kierunków strategicznych (nieznacznie zmodyfikowanych), z uwzględnieniem bieżących zmian. W konsekwencji określono następujące Cele Strategiczne, opisane w poniższej tabeli, wraz z przypisanymi im kierunkami działania.

- I. Wspieranie i pomoc rodzinom w wypełnianiu ich funkcji oraz zapewnienie dzieciom i młodzieży warunków do rozwoju.
- II. Wspieranie osób, rodzin znajdujących się w trudnej sytuacji bytowej, w tym pozostających bez pracy.
- III. Zapewnienie osobom starszym i niepełnosprawnym odpowiedniej opieki oraz zwiększenie ich udziału w życiu społeczności lokalnej.
- IV. Udzielanie pomocy i wsparcia osobom dotkniętym problemami uzależnień i przemocy w rodzinie oraz prowadzenie działalności profilaktycznej w tym zakresie.

Lp.	ZADANIA	PODMIOTY UCZESTNICZĄCE	ŹRÓDŁA FINANSOWANIA	ZAKŁADANE EFEKTY	TERMIN REALIZACJI MONITORING
1	2	3	4	5	6
<u>W zakresie pomocy społecznej</u>					
1	Pomoc osobom i rodzinom, dotkniętym ubóstwem i związaną z nim bezradność w prowadzeniu gospodarstwa domowego, w formie celowej i rzeczowej	OPS, organizacje pozarządowe	środki finansowe gminy, dotacje rządowe, darowizny i inne	przewyciężanie trudnych sytuacji życiowych osób i rodzin	Zadanie ciągłe, raz w roku informacja do Rady Miejskiej
2	Pomoc rodzinom wielodzietnym i niepełnym w formie celowej na częściową lub całkowitą dopłatę do utrzymania mieszkania(dofinansowanie opłat czynszowych)	OPS, organizacje pozarządowe	środki finansowe gminy, dotacje rządowe, darowizny i inne	zapobieganie zadłużaniu się rodzin z tytułu nie opłacania czynszu i ewentualnej eksmisji	Zadanie ciągłe, raz w roku informacja do Rady Miejskiej
3	Pomoc dzieciom z rodzin wielodzietnych i niepełnych w zakupie zeszytów, książek i przyborów szkolnych	OPS, organizacje pozarządowe	środki finansowe gminy, dotacje rządowe, darowizny i inne	przewyciężanie trudnych sytuacji życiowych rodzin	Przed rozpoczęciem roku szkolnego, raz w roku informacja do Rady Miejskiej

4	Pomoc osobom i rodzinom żyjącym w ubóstwie, szczególnie dotkniętym długotrwałym bezrobociem w formie celowej na opłaty za zużyty gaz lub energię elektryczną.	OPS, organizacje pozarządowe	środki finansowe gminy, dotacje rządowe, darowizny i inne	zapobieżenie skutkom odcięcia energii i gazu	Zadanie ciągłe, raz w roku informacja do Rady Miejskiej
5	Pomoc niepełnosprawnym i długotrwale chorym w formie celowej na pokrycie kosztu zakupu leków, sprzętu i środków medycznych.	OPS, organizacje pozarządowe	środki finansowe gminy, dotacje rządowe, darowizny i inne	zapobieganie długotrwałym chorobom	Zadanie ciągłe, raz w roku informacja do Rady Miejskiej
6	Pomoc w zakupie opału dla najuboższych	OPS, organizacje pozarządowe	środki finansowe gminy (w ramach zasiłków celowych), środki rządowe z programów osłonowych	zapobieganie wychłodzeniu lokali mieszkalnych i zmniejszenie zachorowalności wśród mieszkańców	Zadanie ciągłe, raz w roku informacja do Rady Miejskiej
7	Dożywianie dzieci i młodzieży z rodzin zagrożonych ubóstwem, wykluczeniem społecznym i społeczną marginalizacją, w tym z rodzin, w których występuje przemoc w rodzinie i bezradność w sprawach opiekuńczo wychowawczych	OPS, szkoły podstawowe, gimnazja, szkoły ponadgimnazjalne, Ośrodek Szkolno-Wychowawczy, Caritas, MOS	środki finansowe gminy, dotacje LUW, środki AWRSP i inne	prawidłowy rozwój psychofizyczny, zapobieganie niedożywieniu dzieci i młodzieży	Zadanie ciągłe, raz w roku informacja do Rady Miejskiej

8	Dożywianie osób i rodzin, które własnym staraniem nie mogą sobie zapewnić posiłku, w tym szczególnie osób samotnych starych, chorych i niepełnosprawnych	OPS, Caritas i inne organizacje pozarządowe	środki finansowe gminy, dotacje LUW i inne	zapobieganie niedożywianiu społeczeństwa i ewentualnym skutkom zdrowotnym	Zadanie ciągłe, raz w roku informacja do Rady Miejskiej
9	Zapewnienie pomocy osobom bezdomnym i innym pozbawionym schronienia na podstawie indywidualnych programów wychodzenia z bezdomności	OPS, Caritas – schroniska, organizacje pozarządowe	środki finansowe gminy, dotacje i inne	wspieranie bezdomnych w zapewnieniu schronienia, wyżywienia i odzieży, pomoc w utrzymaniu mieszkania i zatrudnienia	Zadanie ciągłe, raz w roku informacja do Rady Miejskiej
10	Świadczenie usług opiekuńczych dla osób starszych, obłożnie chorych i samotnych w tym specjalistycznych usług opiekuńczych	OPS, lub organizacje pozarządowe	środki finansowe gminy, środki finansowe LUW	zapewnienie opieki, pielęgnacji i kontaktów z otoczeniem osobom tego potrzebującym, wspieranie procesu rehabilitacji	Zadanie ciągłe, raz w roku informacja do Rady Miejskiej

11	Kierowanie do Domów Pomocy Społecznej osób wymagających całodobowej opieki.	OPS	środki finansowe podopiecznego, środki finansowe osób zobowiązanych do ponoszenia płatności, środki finansowe gminy	zapewnienie całodobowej opieki	Zadanie ciągłe, raz w roku informacja do Rady Miejskiej
12	Usprawnienie pracy socjalnej poprzez dokształcanie pracowników w zakresie działalności zawodowej i specjalistycznej.	OPS	środki finansowe gminy	Pomoc osobom i rodzinom we wzmocnieniu lub odzyskiwaniu zdolności do funkcjonowania w społeczeństwie	Zadanie ciągłe, raz w roku informacja do Rady Miejskiej
<u>Z zakresu profilaktyki uzależnień</u>					
13	Funkcjonowanie Biura Pełnomocnika ds. Uzależnień w Sulechowie	Gmina Sulechów OPS	budżet gminy	Zwiększenie dostępności pomocy dla osób uzależnionych i ich rodzin	Corocznie, raz w roku informacja do Rady Miejskiej

14	Dyżury terapeutów w Biurze Pełnomocnika ds. Uzależnień w Sulechowie	Gmina Sulechów OPS	budżet gminy	Umożliwienie konsultacji terapeutycznych osobom uzależnionym od alkoholu lub narkotyków i ich rodzinom	Corocznie, raz w roku informacja do Rady Miejskiej
15	Funkcjonowanie grup wsparcia dla osób uzależnionych od substancji psychoaktywnych (AA, AN, grupa samopomocowa kobiet)	Gmina Sulechów, OPS	budżet gminy	Wspieranie osób uzależnionych i ich rehabilitacja	Corocznie, raz w roku informacja do Rady Miejskiej
16	Realizacja szkolnych programów profilaktycznych, w tym rekomendowanych przez Państwową Agencję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych	Gmina Sulechów, Biuro Pełnomocnika ds. uzależnień- OPS, szkoły	budżet gminy, fundusze pozyskiwane przez szkoły	Oddziaływanie profilaktyczne na młodzież	Corocznie, raz w roku informacja do Rady Miejskiej

17	Funkcjonowanie świetlic środowiskowych	Gmina Sulechów Biuro Pełnomocnika ds. uzależnień - OPS	budżet gminy	Zapewnienie opieki, wychowania i zagospodarowania czasu wolnego dzieciom ze środowisk zagrożonych negatywnymi zjawiskami społecznymi	Corocznie, raz w roku informacja do Rady Miejskiej
18	Organizacja spotkań oraz kampanii lokalnych i ogólnopolskich o charakterze profilaktycznym	Gmina Sulechów, OPS, Organizacje pożytku publicznego	budżet gminy	Propagowanie trzeźwego stylu życia	Corocznie, raz w roku informacja do Rady Miejskiej
19	Organizacja i współorganizacja szkoleń dla osób zajmujących się problematyką uzależnień w Gminie Sulechów	Gmina Sulechów OPS	budżet gminy i środki jednostek organizacyjnych	Podnoszenie kwalifikacji osób zajmujących się problematyką uzależnień	Corocznie, raz w roku informacja do Rady Miejskiej

20	Organizacja i współorganizacja warsztatów profilaktycznych wyjazdowych w formach obozów lub kolonii	Gmina Sulechów Organizacje pożytku publicznego Biuro Pełnomocnika ds. uzależnień – OPS, PCPR	budżet gminy	Zapewnienie opieki, wychowania i zagospodarowania czasu wolnego dzieciom ze środowisk zagrożonych negatywnymi zjawiskami społecznymi	Corocznie, raz w roku informacja do Rady Miejskiej
21	Monitorowanie i diagnozowanie problemów uzależnień w Gminie Sulechów	OPS	budżet gminy	Uzyskanie informacji o zakresie problemu uzależnień w Gminie Sulechów	Corocznie, raz w roku informacja do Rady Miejskiej
22	Działalność Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych	OPS	budżet gminy	Podjęcie czynności zmierzających do orzeczenia przez sąd zastosowania wobec osoby uzależnionej od alkoholu obowiązku poddania się leczeniu odwykowemu, w tym kierowanie do biegłego orzekającego w przedmiocie uzależnienia od alkoholu	Corocznie, raz w roku informacja do Rady Miejskiej

W zakresie integracji osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka					
23	Współpraca z Centrum Integracji Społecznej w Zielonej Górze	Jednostka organizacyjna m. Zielona góra	środki finansowe gminy, WUP, fundusze unijne	reintegracja zawodowa i społeczna osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka	T trakcie realizacji programów CIS
24	Organizowanie robót publicznych i prac interwencyjnych oraz podejmowanie działań mających na celu powstawanie nowych miejsc pracy poprzez różne formy organizacyjne.	PUP, KIS, lub inny Ośrodek wskazany przez Urząd Miejski	środki finansowe gminy, PUP i inne	przewycięzanie trudnych sytuacji życiowych osób i rodzin w wysiłkach zmierzających do usamodzielnienia się	Zadanie ciągłe, realizowane jednak w zależności od możliwości i zapotrzebowania
25	Współpraca z organizacjami pozarządowymi i wspieranie inicjatyw obywatelskich.	Urząd Miejski, jednostki organizacyjne gminy, organizacje pozarządowe	środki finansowe gminy,	Wspieranie inicjatyw obywatelskich, współpraca z organizacjami pozarządowym na rzecz środowiska lokalnego	Termin uzależniony od aktywności miejscowych liderów
26	Przekwalifikowania, podnoszenie kompetencji i szkolenia.	PUP, organizacje pozarządowe, Urząd Miejski i inne	środki finansowe PUP, gminy i inne	podjęmowanie pracy w innych zawodach	Zadanie ciągłe, raz w roku informacja do Rady Miejskiej

W zakresie oświaty i wyrównywania szans

27	Stypendium socjalne	Szkoły, Gmina Sulechów	budżet gminy	Zwiększenie dostępności do edukacji (zajęcia dodatkowe np. nauka języków obcych), materiałów szkolnych (książki, strój sportowy itp.	Corocznie, raz w roku informacja do Rady Miejskiej
28	Zasilek szkolny	Szkoły, Gmina Sulechów	budżet gminy	Pomoc w wyjściu z trudnej sytuacji losowej ukierunkowana na osoby uczące się	Corocznie, raz w roku informacja do Rady Miejskiej
29	Stypendium naukowe	Szkoły, Gmina Sulechów	budżet gminy	Nagradzanie uczniów szczególnie uzdolnionych jako przykład i zachęta dla pozostałych do osiągania lepszych wyników w nauce	Corocznie, raz w roku informacja do Rady Miejskiej
30	Stypendium sportowe	Szkoły, Gmina Sulechów	budżet gminy	Promowanie sportu wśród mieszkańców gminy, nagradzanie najlepszych sportowców	Corocznie, raz w roku informacja do Rady Miejskiej

31	<p>Wspieranie działalności Szkolnych Ośrodków Kariery</p>	<p>Szkoły, Gmina Sulechów</p>	<p>budżet gminy</p>	<p>Przygotowanie – młodziarzy absolwentów szkół średnich do aktywności na rynku pracy. Pomoc uczniom w zaplanowaniu przyszłości zawodowej i kształtowaniu umiejętności zawodowych. Wyrównywanie szans edukacyjnych poprzez możliwości korzystania z technologii informacyjnej i komunikacyjnej</p>	<p>Corocznie w okresie 2023-2026</p>
32	<p>Umożliwienie udziału w kursach dokształcających zawodowo w zakresie pracy wychowawczej i opiekuńczej ze szczególnym uwzględnieniem specjalnych potrzeb edukacyjnych</p>	<p>Gmina Sulechów, szkoły, organizacje pożytku publicznego</p>	<p>budżet gminy</p>	<p>Podnoszenie kwalifikacji kadry szkolnej, wolontariuszy i przedstawicieli organizacji pożytku publicznego</p>	<p>Corocznie w okresie 2023-2026</p>

33	Kontynuacja działań profilaktycznych, informacyjnych i edukacyjnych skierowanych do dzieci i młodzieży dot. tematyki uzależnień od substancji psychoaktywnych, uzależnień behawioralnych, przeciwdziałania przemocy	Gmina Sulechów, szkoły, Biuro Pełnomocnika ds. Uzależnień	budżet gminy	Ograniczenie i eliminowanie zachowań ryzykownych wśród dzieci i młodzieży, wzmocnienie pozytywnych postaw społecznych, kształtowanie prawidłowych relacji międzyludzkich, przeciwdziałanie bierności społecznej. Promowanie zdrowego stylu życia.	Corocznie, raz w roku informacja do Rady Miejskiej w okresie 2023-2026
<u>W zakresie rozwoju bazy rekreacyjno-sportowej, dydaktycznej oraz stowarzyszeń lokalnych</u>					
34	Likwidacja barier architektonicznych dla niepełnosprawnych	Gmina Sulechów, organizacje pozarządowe	PFRON środki UE, budżet gminy, dotacje celowe z budżetu państwa	Aktywizacja osób niepełnosprawnych, głównie dzieci i młodzieży	Realizacja na podstawie zapotrzebowania w okresie 2023-2026

35	Organizacja i współorganizacja zajęć profilaktyczno-educacyjnych, świetlice środowiskowe	Gmina Sulechów, Biuro Pełnomocnika ds. Uzaleźnień SDK	budżet gminy	Możliwość organizacji czasu wolnego uczniom i mieszkańcom gminy. Promowanie zdrowego stylu życia.	Corocznie
36	Udzielanie dotacji w oparciu o ustawę o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie oraz ustawy o sporcie	Gmina Sulechów, organizacje pozarządowe	budżet gminy	Realizacja zadań publicznych przez organizacje pozarządowe. Aktywizacja trzeciego sektora. Promowanie idei wolontariatu.	Realizacja na podstawie zapotrzebowania w okresie 2023-2026
37	Budowa świetlicy w Karczynie			Możliwość organizacji czasu wolnego uczniom i mieszkańcom gminy. Integracja środowiska lokalnego.	w okresie 2023-2026

38	Remont i termomodernizacja sali wiejskiej w Krężołach	Gmina Sulechów	budżet gminy, środki UE	Poprawa warunków przeprowadzania zajęć kulturalnych i aktywizujących społeczność Możliwość organizacji czasu wolnego uczniom i mieszkańcom gminy.	w okresie 2023-2026
39	Kontynuacja remontów i modernizacji dotyczących istniejących placów zabaw, miejsc rekreacyjnych na terenie całej Gminy	Gmina Sulechów	budżet gminy, środki UE i inne	Stworzenie i utrzymanie miejsc do rekreacji i aktywności ruchowej mieszkańców gminy. Integracja środowiska lokalnego.	w okresie 2023-2026
40	Realizacja projektów i inicjatyw oddolnych, wspieranie budowania kapitału społecznego z wykorzystaniem technologii cyfrowych	Gmina Sulechów organizacje pozarządowe	budżet gminy, środki UE i inne	Rozwój idei społeczeństwa obywatelskiego	w okresie 2023-2026

41	Kontynuowanie i poszerzanie oferty imprez kulturalnych, rekreacyjnych i integracyjnych dla mieszkańców gminy Sulechów.	Gmina Sulechów Biuro Pełnomocnika ds. Uzależnień SDK szkoły organizacje pozarządowe	budżet gminy, środki zewnętrzne pozyskane przez podmioty realizujące działania	Integracja środowiska lokalnego, promowanie prozdrowotnych postaw, przeciwdziałanie marginalizacji społecznej. Promowanie atrakcyjnego obrazu gminy.	w okresie 2023 - 2026
----	--	---	--	---	-----------------------

PROGNOZA ZMIAN W ZAKRESIE OBJĘTYM STRATEGIĄ

Przewidywane efekty działań podjętych w ramach realizacji Strategii obejmują przede wszystkim:

- wzrost aktywności mieszkańców oraz zaangażowania w życie społeczności lokalnej;
- poprawę warunków socjalno-bytowych osób zagrożonych wykluczeniem społecznym;
- zmniejszenie ilości oraz ogólnej skali problemów społecznych.

Prognozowane zmiany Gmina osiągnie poprzez współpracę wszystkich osób, stowarzyszeń oraz instytucji i organizacji pozarządowych działających w obszarze pomocy społecznej.

Prognozowane zmiany w kontekście poszczególnych problemów społecznych:

Bezrobocie:

- spadek liczby osób bezrobotnych,
- aktywizacja osób bezrobotnych zagrożonych wykluczeniem społecznym,
- zwiększenie szans osób bezrobotnych na znalezienie zatrudnienia poprzez odpowiednie dostosowanie ich kwalifikacji do wymagań rynku pracy,
- wzmocnienie kompetencji i potencjału osób, które ubiegają się o zatrudnienie.

Niepełnosprawność:

- powstawanie kolejnych organizacji pozarządowych na rzecz osób niepełnosprawnych,
- podniesienie jakości życia osób niepełnosprawnych poprzez likwidację barier architektonicznych i psychologicznych w miejscach publicznych,
- wzrost zaangażowania osób niepełnosprawnych w życie społeczne i zawodowe,
- kontynuowanie realizacji programów rządowych skierowanych do osób i dzieci niepełnosprawnych,
- zwiększenie szans edukacyjnych dzieci i młodzieży ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi.

Uzależnienia:

- zmniejszenie liczby osób dotkniętych uzależnieniami,
- łagodzenie skutków społecznych i zawodowych alkoholizmu,
- rozwój sieci wspierającej osoby uzależnione i ich rodziny.

Ubóstwo:

- poprawa warunków życia mieszkańców,
- zapewnienie odpowiednich warunków bytowych osobom i rodzinom potrzebującym.

Przemoc w rodzinie:

- zmniejszenie zjawiska przemocy w rodzinie poprzez budowanie lokalnego systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie,
- podejmowanie działań zmierzających do ochrony osób doświadczających przemocy,
- kontynuacja prowadzenia specjalistycznych terapii dla sprawców przemocy,
- rozwój społecznej świadomości na temat zjawiska przemocy w rodzinie.

Osoby starsze:

- wzrost aktywności osób starszych poprzez zapewnienie im dostępu do rekreacji, kultury i wypoczynku,
- rozwój i poszerzenie oferty usług dla seniorów w Domu Dziennego Pobytu Emeryta i Rencisty w Kruszynie,
- rozwój różnych form usług opiekuńczych dla osób starszych wymagających stałej opieki.

SYSTEM ZARZĄDZANIA I AKTUALIZACJI STRATEGII.

Istotnym wymogiem stawianym wszystkim dokumentom strategicznym jest wewnętrzny system zarządzania realizacją, określający organizację, zasady i sposoby wdrażania, monitorowania oraz ewaluacji. Niestworzenie tego systemu powoduje, że strategia staje się bardzo szybko dokumentem „martwym”.

PODMIOTY ZARZADZAJĄCE REALIZACJĄ STRATEGII

Zgodnie z art. 110 pkt 4 ustawy o pomocy społecznej, koordynatorem realizacji Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Sulechów na lata 2023-2026 będzie Ośrodek Pomocy Społecznej w Sulechowie. Sformułowane w dokumencie kierunki działań będą wdrażane przez wyznaczonych realizatorów oraz partnerów w realizacji w zależności od posiadanych i pozyskanych środków finansowych.

RAMY FINANSOWE STRATEGII

Głównym instrumentem finansowym służącym realizacji zadań gminy jest jej budżet, gwarantujący samodzielność finansową samorządu, uchwalany w formie uchwały budżetowej na dany rok budżetowy, stanowi roczny plan dochodów i wydatków oraz przychodów i rozchodów gminy. Możliwość realizacji zadań jest uwarunkowana w głównej mierze zakresem i charakterem dochodów budżetowych.

Polityka społeczna, zapobieganie ubożeniu społeczeństwa, przeciwdziałanie marginalizacji i wykluczeniu społecznemu oraz przedsięwzięcia w zakresie rozwiązywania problemów społecznych obejmują jedną z ważniejszych sfer działania społecznego. Wśród zadań publicznych gminy obszar ten zajmuje priorytetowe miejsce, co dotychczas gwarantowało możliwość pozyskania środków na realizację zadań z zakresu polityki i pomocy społecznej. Kierunki kształtowania polityki społecznej na najbliższe lata nie przewidują zasadniczych zmian w finansowaniu działań osłonowych o charakterze socjalnym, co pozwala mieć gwarancję częściowego ich finansowania z budżetu państwa.

Nie bez znaczenia w całości finansowania działań niniejszej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Sulechów może być udział funduszy strukturalnych Unii Europejskiej oraz innych źródeł zewnętrznych.

Największy udział w realizacji działań strategicznych przypada jednak funduszom samorządu gminnego, wzmocnionym potencjałem sponsorów, przedsiębiorców i innych podmiotów gospodarczych oraz osób fizycznych. Środki finansowe niezbędne do wdrażania działań strategii mogą pochodzić ze środków na ustawową realizację zadań publicznych, statutową działalność instytucji i organizacji (np. organizacji pozarządowych) lub grantów pozyskanych na realizację konkretnych programów lub projektów.

Wszelkie zmiany w budżecie niezbędnym do osiągnięcia celów niniejszej Strategii corocznie podlegają zatwierdzeniu przez Radę Miejską w Sulechowie w trybie przewidzianym dla uchwalania budżetu gminy.

INSTRUMENTY REALIZACJI STRATEGII

Wśród szeregu instrumentów służących realizacji Strategii, należy wymienić instrumenty finansowe, administracyjno-prawne, z zakresu promocji i marketingu, monitoringu, a także narzędzia służące aktualizacji strategii.

Wdrażając Strategię Rozwiązywania Problemów Społecznych Gmina Sulechów będzie musiała oprzeć się o dostępne programy pomocowe, a także prowadzić racjonalną współpracę finansową z organizacjami pozarządowymi, kościelnymi oraz sektorem przedsiębiorców. W tym sensie niezmiernie ważna będzie akcja informacyjno-promocyjna na temat Strategii i procesów integracji społecznej, wykorzystująca Internet (głównie BIP), prasę lokalną, a także promocję i reklamę bezpośrednią (na przykład zapraszanie do udziału w przedsięwzięciach samorządowych podmiotów mogących być partnerami w realizacji poszczególnych zadań).

MONITORING I OCENA WDRAŻANIA STRATEGII

Monitoring i ewaluacja realizacji strategii służy sprawdzeniu czy planowane działania zostały zrealizowane. Postępy w realizacji będą na bieżąco monitorowane przez Ośrodek Pomocy Społecznej w Sulechowie. Długotrwały charakter planowania strategicznego wymaga stałego śledzenia zmian prawnych, gospodarczych, społecznych i ich uwzględniania w strategii. Ewaluacja ma na celu uzyskanie informacji czy osiągnięto zakładane rezultaty oraz czy pozwoliły one i w jakim stopniu na realizację celów strategii. Celem ewaluacji jest doskonalenie działań podejmowanych w ramach strategii.

Niniejsza Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych obejmuje teren gminy Sulechów, a zatem będą w niej uczestniczyć mieszkańcy, instytucje i organizacje z terenu Gminy. Cele i kierunki działań będą realizowane przy współpracy ze społecznością lokalną, jednostkami organizacyjnymi Urzędu Miasta, organizacjami pozarządowymi itp. Realizacja zadań odbywać się będzie w ciągu najbliższych lat, a ich powodzenie zależy od ścisłej współpracy tych podmiotów oraz środków finansowych, które zostaną przeznaczone na ich urzeczywistnienie. Zapisy zawarte w Strategii będą realizowane w ramach poszczególnych działań, w zależności od posiadanych przez samorząd, i pozyskanych z zewnątrz, środków finansowych.

Strategia przedstawia schemat działania wszystkich uczestników życia społecznego gminy Sulechów, który pozwala postrzegać gminę jako zintegrowaną społeczność lokalną. Tworzy on długofalową wizję rozwiązywania problemów społecznych. Przy konstruowaniu Strategii dokonano analizy społecznej różnych zjawisk, sytuacji, przesłanek, które mogą stać się przyczyną trudnej sytuacji, w jakiej mogą znaleźć się poszczególni mieszkańcy gminy. Analiza ta pozwala uchwycić tendencje rosnące lub malejące w poszczególnych problemach społecznych. Większość problemów z jakimi borykają się mieszkańcy gminy uznawane są za problemy społeczne, będące konsekwencjami zakłóceń organizacji życia zbiorowego. Tego przykładem jest głównie bezrobocie, ubóstwo, uzależnienia, niepełnosprawność, niezaradność życiowa, starość. Pomędzy tymi problemami zachodzi często związek przyczynowy p.: bezrobocie powoduje utratę środków utrzymania, ale również pogłębienie i nawarstwienie innych problemów, takich jak: bezradność, izolacja społeczna, uzależnienia. Aby zapewnić prawidłowe funkcjonowanie człowieka istnieje potrzeba zabezpieczenia jego podstawowych potrzeb życiowych, takich jak: żywność, odzież, opał, leki. Brak środków materialnych powoduje, że większość osób zgłasza się o wsparcie do pomocy społecznej, aby w tym trudnym okresie udzielona pomoc pozwoliła na faktyczne zaspokojenie podstawowych potrzeb bytowych. Celem wszystkich działań ma być zapobieganie marginalizacji osób i rodzin oraz zapewnienie wsparcia umożliwiającego samodzielne poradzenie sobie z pojawiającymi się problemami i trudnościami.

Problemy społeczne mają wielowymiarowy charakter i ich rozwiązanie wymaga systemowych rozstrzygnięć, zintegrowanej współpracy instytucjonalnej, angażując sferę gospodarczą i społeczną. Należy doprowadzić do wypracowania wspólnych programów i współdziałania wszystkich podmiotów powołanych w celu rozwiązywania problemów społecznych (przedstawiciele władzy lokalnej, pomocy społecznej, oświaty, kultury, zdrowia,

organizacje pozarządowe, kościelne).

Sformułowane w dokumencie kierunki działań będą wdrażane przez wyznaczonych realizatorów oraz partnerów w realizacji, w zależności od posiadanych i pozyskanych środków finansowych. Do oceny stopnia realizacji strategii zostaną wykorzystane dane w większości dostępne w zbiorach statystyki publicznej oraz w zasobach informacyjnych podmiotów realizujących strategię i współdziałających w jej realizacji.

PODSUMOWANIE

Opracowana Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Sulechów na lata 2023-2026 pozwoli na celowe, systematyczne i planowe dążenie do osiągnięcia wytyczonego celu. Jest ona także drogowskazem i instrumentem działania dla instytucji pomocy społecznej. Celem Strategii są działania długofalowe polegające na inwestycji w kapitał ludzki, edukację, poprawę sytuacji materialnej rodzin, działania na rzecz poprawy rynku zatrudnienia i przedsiębiorczości. Strategia ma pobudzać do aktywności organizacje, instytucje działające w obszarze pomocy społecznej oraz rozwoju gospodarczego i społecznego gminy.

Strategia podlegać będzie weryfikacji w zależności od potrzeb. Realizacja Strategii koordynowana będzie przez Ośrodek Pomocy Społecznej w Sulechowie przy współpracy z wydziałami Urzędu Miejskiego Sulechów działającymi w obszarze pomocy społecznej.